

הלכות שבת שח

תמא

שח דברים המותרים והאסורים למלט בשבת וכו פ"מ סעיפים:

א אסרו החכמים למלט מקצת דברים בשבת כדרך שהוא עושה בחול ומפני מה נגעו באיסור זה אמרו מה אם הוהירו נביאים וצוו שלא יהא הלויכך בשבת כהלויכך בחול ולא שיהא השבת כשהיה החול שנאמר¹ ודבר דבר קל וחומר שלא יהא הטלמול בשבת כטלמול בחול כדי שלא יהא כיום חול בעיניו ויבא להגביה ולתקן כלים מפניה לפניה או מבית לבית או להצניע להסיע² אבנים ויוצא בהן שהרי הוא בטל ויושב בביתו ויבקש דבר שיתעסק בו ונמצא שלא שבת ובטל הטעם שנאמר בתורה³ למען ינוח⁴.

ועוד מפני גדר הוצאה נגעו בה⁵ שמה ישבת ויוצא הדבר שמשלטל בידו לרשות הרבים והיה מן הראוי לפי זה לאסור אפילו מלטול כלים שצריך להם אלא שאין גוזרים על הצבור יותר מדאי⁶.

ועוד מפני שמקצת העם אינם בעלי אומנות אלא בטלים כל ימיהם בנותן הטילין ויושבי קרנות שכל ימיהם הם שובתים ממלאכה ואם יהיה מותר להלך ולדבר ולמלטל כשאר הימים נמצא שלא שבת שבתה הניכרת לפיכך שבתה מדברים אלו היא שבתה השהה ככל אדם ומפני זה נגעו באיסור הטלמול ואסרו שלא ימלטל אדם בשבת אלא כלים שצריך להם כמו שיתבאר⁷:

ב כל דבר שיש תורת כלי עליו מותר למלטלו בשבת⁸ ע"ד שיתבאר אפילו כלי שמלאכתו לאיסור דהיינו שהכלי הוא מיוחד להשתמש בו תשמיש האסור בשבת⁹ כגון קורדום¹⁰ שמבקעים בו עצים או קורנוס של נפחים¹¹ או של זחבים¹² ויוצא בהם ואפילו כלי שמלאכתו לאיסור שהוא מוקצה מחמת מיאוס¹³ דהיינו שאדם מסיח ומקצה דעתו ממנו מחמת מיאוס¹⁴ מלהשתמש בו כמלאכה אחרת של היתר כגון נר ישן של חרס שלא הרליקו בו באותה שבת אין לו דין מוקצה בשביל כך¹⁵ ואפילו אם אינו ראוי להשתמש בו כמלאכה אחרת של היתר מחמת מיאוס וסרחונו¹⁶ כגון נר אפילו¹⁷ של מתכת¹⁸ שהרליקו בו נפסו אעפ"כ אין לו דין מוקצה להאסר בטלמול¹⁹ אלא מותר למלטלו כשאר כלי שמלאכתו לאיסור²⁰ מפני שמכל מקום ראוי הוא לכסות בו כלים²¹:

יד ראה רש"י קקב, ב ר"ה אבל רמב"ם פכ"ה ה"ב מ"א ספ"ה.
טו משנה קקב, ב. מור ושוריע פ"ג.
טז דבה קקב, סעי"ב. מור ושוריע שם.
יז רבי יוחנן קקב, א. מור ושוריע שם.
יח רב אחא או רבנא קנז, א. ב"י ס' רעפ ד"ה ומ"ש וכן.
יט ר"ף (נה, סע"א). ר"ש פ"ב ס' ב.
כ רב אחא או רבנא שם, ב"ש בשנה נד, א. וברעליל ס' רעפ ס' וראה גם לקמן ספ"ה.
כא רש"י מו, א ד"ה אבל ר"ש פ"ג ס' כב.
כב כדמור, אינו ראוי ככל כלי אפילו של מתכת וראה מ"מ תעניס.
כג ר"ש שם.
כד דבה רב יוסף מו, א. וברעליל שם.
כה כדלקמן ס"ה.
כו רב אחא מו, א. וברעליל שם. וראה גם לעיל ס' רסו ככ"ג.

א ברפ"ה ז' סעיפים וראה ברי השלח ס' קח סק"מ, שגזריה חפי דין מולם בין ספ"ה ל"ג וראה דין זה לקמן הל' י"ט ס' תיקח ס"ר, ומשם יש ללמוד גם לשבת.
ב ראה לקמן ספ"ד, מתי נגורה גזירה זו.
ג כדלעיל רס"ז שא (בהשלמה) וש"נ.
ד כדלעיל רס"ז שו וש"נ.
ה ישעיה נה, יג.
ו ראה מ"מ תעניס.
ז שמות כג, יב.
ח רמב"ם פכ"ד ה"ב.
ט רמב"ם שם מנ"ה קקב, ב. וראה גם לקמן ספ"ה ס' תקמו מ"ה ס"ד. ס' תקו ק"א סק"ד ר"ה כתב.
י ראה לעיל ס' שג סכ"ג, ס' רב ס"ו.
יא רש"י בבב"ב יב, א ד"ה לפילגנ וראה גם שם ל, א ד"ה אמת.
יב רמב"ם שם ה"ג, וראה הע"ב תרסח ע' 20.
יג גזריה קקב, א. ב"י ד"ה ומ"ש כלי.

ג ואפילו כלי שהקצה אותו מלהשתמש בו שום תשמיש כגון כלים המוכנים ועומדים לסחורה¹⁰ שאין רגילים להשתמש בהם שום תשמיש מכל מקום אם אינו מקפיד עליהם¹¹ מלהשתמש בהם לא הסיח דעתו עדיין מהם לגמרי¹² מלהשתמש בהם ולפיכך אין להם דין מוקצה להאסר בטלטול.

כמה דברים אמורים בדבר שהוא כלי ממש אבל דבר שאינו כלי ממש אלא שיש עליו תורת כלי מחמת שראוי להשתמש בו איזה תשמיש בשבת כגון גזיזן של צמר שראויין להסמך ולשבת עליהם¹³ וכן כל כיוצא בהם אם הכניסן לאוצר לסחורה ביטול תורת כלי שהיה עליהם ואסור לטלטלם¹⁴ אע"פ שאינו מקפיד כלל עליהם מלהשתמש בהם¹⁵ אלא אם כן חזר ויחדרו לתשמיש¹⁶ לעולם¹⁷:

ד וכל הכלים שהם עומדים לסחורה והוא מקפיד עליהם¹⁸ שלא להשתמש בהם שום תשמיש אע"פ שאינם כלים הוקרים ביותר¹⁹ ואין צריך לומר כלים הקרים ביותר אע"פ שאינן לסחורה אלא שמלאכתם לאיסור²⁰ ומקפיד עליהם²¹ מלהשתמש בהם תשמיש אחר²² שלא יפתחו דמיהם אסור לטלטלו בשבת²³ אפילו לצורך מקומם²⁴ והיינו שצריך להשתמש איזה תשמיש במקום שכלי זה מונח שם²⁵ או לצורך גופו²⁶ והיינו שנמלך להשתמש איזה תשמיש בגוף כלי זה (והוא שנמלך כן משחשבה²⁷ אבל אם נמלך כן מבעוד יום מותר לטלטלו משחשבה מועלת למוקצה²⁸ כמו שיתבאר²⁹) וזהו הנקרא מוקצה מחמת חסרון כוון:

ה וכן סכין של שחיטה³⁰ ושל מילה³¹ ואיזמל של ספרים וסכין של סופרים שמתקנין בו הקלמסים כיון שמקפידים שלא להשתמש בהם תשמיש אחר המותר בשבת אסור לטלטלם³² אפילו לצורך גופם ומקומם: ואפילו אם הסכין הזה תחוב בגדן עם סכינים אחרים³³ אין אומרים שמן הסתם אין מקפיד עליו כלל הואיל ותחבו בגדן עם שאר סכינים.

ומכל מקום אין איסור אלא להוציא סכין זה מהגדן או לטלטל הגדן עם סכין זה לאחר שהוציא מתוכו שאר הסכינים אבל בעוד ששאר הסכינים בתוכו מותר לטלטלו אע"פ

כז שחזקת יט, ב. מ"מ פכ"ה הי"ד. ב"י ריש ה"ס ר"ה כל.
 כח כ"י שם. מ"א סק"ג.
 כט עיין לקמן סי' ש"ב.
 ל גמרא מה, א (וראה לעיל סי' רנ"א, ש"מ"א אסור לטלטלם, אלא שאם ממנן בהם מועיל וראה גם לקמן סי' ר"ז).
 לא רבינא ג, א. מור וש"ע סי' רנ"א.
 לב ח"א סק"ג. אבן הנוהר סי' רנ"ט. עיין במ"ש לעיל סי' רנ"ט ור"א סק"א (שם אינו מקפיד, מועיל גם שהשפנתן בהם פעם אחת). וראה דברי נחמ"י כג, א.
 לג שבת שם. מור וש"ע שם.
 לד כרעלי סי' רנ"א וש"ג.
 לה דמ"ט פכ"ה ה"מ. כ"י ר"ה כל. רמ"א ס"א.
 לו ב"י שם ברע"ת הרמב"ם.
 לז שו"ת הרא"ש כלל כב סי' ה. ח"ו כ"מ במ"מ פכ"ו ה"א. וראה תהלה לדור סק"א.

לח רמב"ם שם.
 לט ש"ע ס"א.
 מ חזקת קכג, ב. מור וש"ע שם.
 מא תוס' מד, א ד"ה משה. ב"י שם. מור וש"ע שם.
 מב מור וש"ע שם.
 מג תוס' שם ובד"ק קכג, ב ר"ה וסביא. שו"ת הרא"ש שם. ש"ע שם.
 מד ראה לקמן סי' כ"ג.
 מה אבל עיין במ"ש בס"י רנ"ט ק"א סק"א שבמוקצה מחמת חסרון כוון לא מועילה מחשבה.
 מז לקמן סי' מ"א (וראה לעיל בק"א שם שמהלך ביניהם).
 מז אב"י קכג, ב לפי י"מ שבוש"ס שם ר"ה וסביא. מור וש"ע ס"א.
 מח ראה גם לקמן סי' שלא ס"י.
 מט רא"ש פ"ז סי' ד. מור וש"ע שם.
 נ חזקת קכג, ב לפי י"מ שבוש"ס שם ר"ה וסביא. מור וש"ע ס"א.
 נא חזקת קכג, ב לפי י"מ שבוש"ס שם ר"ה וסביא. מור וש"ע ס"א.

הלכות שבת שח

תמו

שסכין זה ג"כ בתוכו¹¹ והוא שאי אפשר לנער סכין זה מהגרן או שיש חשש הפסד¹² אם יעברנו או שצריך למקום הגרן כמו שיתבאר בס"י ש"ט¹³ וש"י¹⁴ בשאר כלי שהוא בסים לאיסור ולהחזיר עיני שם הטעם לכל זה:

ז וכן קורנם שדרכן בו בשמים¹⁵ במקומות שמקפידים עליו שלא להשתמש בו תשמיש אחר שלא יתלכלך¹⁶ הרי זה מוקצה מחמת חסרון כים¹⁷ אבל במקומות שאין מקפידים עליו מותר למלטלו לצורך גופו או מקומו כשאר כלי שמלאכתו לאיסור¹⁸ כמו שיתבאר¹⁹ וכן נייד חלק העומד לכתובה הוא מוקצה²⁰ מחמת חסרון כים שמקפיד עליו שלא להשתמש עליו שום תשמיש שלא יתלכלך²¹ ועוד שכיון שמקפיד עליו שלא להשתמש בו אין עליו תורת כלי כלל כמו שיתבאר²²:

ז נמצאת למד ששלשה מיני מוקצה הם בכלים שנים מותרים במלטול²³ והשלישי אסור מוקצה מחמת מיאוס²⁴ ומוקצה מחמת שהקצה אותו מלהשתמש²⁵ מותרים ומוקצה מחמת חסרון כים אסור²⁶ ויש עוד מין מוקצה רביעי והוא דבר שהיה מוקצה מחמת איסור בבין השמשות והלך לו האיסור בשבת ויש בדבר זה להקל ולהחמיר ויתבאר זה בס"י ש"א²⁷:

ח וכל זה בדבר שיש תורת כלי עליו אבל כל דבר שאין תורת כלי עליו ואינו מאכל אדם ולא מאכל בהמה²⁸ כגון אבנים²⁹ ומעות³⁰ ועצים וקנים וקורות ועפר וחול³¹ וקמה ועיסה³² (של ישראל אבל של נכרי יש מתירים³³ כמו שיתבאר בס"י ש"י³⁴) והמת³⁵ ובעלי חיים³⁶ וכל כיוצא בדברים אלו³⁷ ואפילו דבר שהוא ראוי להשתמש בו איזה תשמיש המותר בשבת כגון אבנים שראויין לפצוץ בהן³⁸ אגוזים³⁹ וצפורות⁴⁰ שראויות לכסות בתן כלים⁴¹ וכל כיוצא בהם כיון שאין תורת כלי עליהם⁴² אסור למלטלם אפילו לצורך גופם ומקומם⁴³ אלא על פי הדרכים שיתבארו⁴⁴ והוה הנקרא מוקצה מחמת גופו⁴⁵:

ט ובכלל מוקצה זה הוא כל מאכלות האסורות בהנאה שאינו יכול להאכילן אפילו

נב ז"א סק"א.	ע רמב"ם פ"ה הל"ז ש"ע ס"ז.
נג משנען בדבר האמור וז"ה לעיל ס"י רעו סוף ס"ז.	עא ראה לעיל ס"י שא סל"ט.
נד ר"י ויחזן קנה, א. מור וש"ע ס"א.	עב רמב"ם שם, ב"י שם.
נה מור וש"ע שם.	עג ראה רא"ש ביצה ספ"ג.
נו ב"י ד"ה ונ"ש רבינו אי.	עד רא"ש שם.
נט ז"א סק"ב.	עה ראה שם ס"ג ובס"י שבה ס"ז.
ס סק"ג.	עו רמב"ם שם, ב"י שם, וראה לקמן ס"י שא.
סא שלטי הגבורים שם (לד, א) אות ב בסופו.	עז ב"י שם, ראה לקמן סעי' ע"הע"ט.
סב ז"א סק"ד.	עח וראה עוד לעיל ס"י שב ס"ז (נצות). לקמן ס"י שב ס"א (ביצה שיש בה אפרוח). ס"י שי ס"ב (נגזרות תציטוקים שאינם ראויים).
סג מ"ח. וראה גם לעיל ס"י שי סכ"ה.	עט ש"ע סכ"ב.
סד ראה לקמן ס"י תצה רס"ג.	פ שתי אבנים קצנות (ראה לעיל מהר"ת ס"י ג ס"ה. פסקי הסידור הנגזרות בית הדבא ר"ה הקינחה).
סה לעיל ס"ב.	פא ש"ע ס"ז. וראה גם לקמן ספ"ה.
סז לעיל ס"ז.	פב רב אריא זוז, סט"א. וראה גם לעיל ס"י רע"ב ס"ז.
סח לעיל סעי' ד"ג.	פג ראה גם לקמן סל"ב.
סט סעי' ד"ה (להחמיר). ס"ז (להקל).	פד לקמן סג"ג.
ט ב"י ריש ה"ט.	פה הודא"ש בתשובה כלל כ"ב ס"ח בתחילתו. ב"י ריש ה"ט.

לכלבים ואפילו אין איסורן אלא מדברי סופרים¹⁹ כגון סתם יינם²⁰ וכיוצא בו ואפילו אין איסורן אלא בו ביום בלבד כגון טבל²¹ שיכול לתקנו במוצאי שבת ולאכלו אלא שבשבת אסור לתקנו מדברי סופרים כמו שיתבאר בס"י של"ט²² וכן כל כיוצא בזה הוא מוקצה מחמת גופו²³ ואסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ומקומו²⁴.

אבל מאכלות האסורות באכילה ומותרות בהנאה שיכול להאכילן לכלבים אם הן מוכנין ועומדים להאכילן לכלבים²⁵ כגון נבלות וטרפות וכיוצא בהן²⁶ מותר לטלטלן כשאר מאכלי בהמה ואם אינן עומדים לכלבים²⁷ מחמת איסורן מפני שאין איסורן אלא בשבת כגון משקין שזבו מן הפירות מאלהן בשבת שאסורים בשתיה בו ביום בלבד²⁸ וכן ביצה שנולדה בשבת שאסורה באכילה בו ביום בלבד²⁹ וכן חלב שנחלב בשבת שאסור בו ביום בלבד³⁰ וכן כל כיוצא בהם³¹ אע"פ שיכול להאכילם לכלבים מכל מקום כיון שאינן עומדים לכך³² אלא לאכילת אדם במוצאי שבת אסור לטלטלן אפילו לצורך גופו ומקומו.

אבל דבר שאיסור אכילתו הוא גם כחול אע"פ שיש לו היתר לאחר זמן כגון החדש מותר לטלטלו³³ אפילו בארץ ישראל³⁴ שכיון שנמשך זמן איסורו הרבה הרי הוא עומד גם בתוך הזמן³⁵ להאכילו לבהמות ולמכרו לנכרים³⁶:

י ויש עוד מין מוקצה באוכלים ומשקים בשבת וי"ט והוא מוקצה מחמת מצוה³⁷ שיתבאר בס"י תרל"ח ותקל"ד³⁸.

נמצאו כל מיני המוקצה האסורים המשה מוקצה מחמת חסרון כוונת³⁹ ומוקצה מחמת גופו⁴⁰ ומוקצה מחמת איסור הנאה או אכילה⁴¹ ומוקצה מחמת מצוה ומוקצה מחמת שהיה אסור בבית השמשות שיתבאר בס"י ש"י⁴²:

יא כל דבר שיש עליו תורת כלי אפילו אם הוא גדול וכבר הרבה לא נתבטל שם כלי ממנו ומוקצה מחמת גדלו ולא מחמת כבדו⁴³ והוא הדין לאבן גדולה⁴⁴ או קורה גדולה⁴⁵ אפילו מיטלטלת בעשרה בני אדם אם יש תורת כלי עליה כגון שיהיה לטלטלה לאיזה תשמיש⁴⁶ וע"ד שיתבאר⁴⁷ מותר לטלטלה בשבת:

צט ראה בעל המאור גמ', ב ד"ה תעמא. הובא במ"א סק"ג.
ק חוספנת פ"טו ה"ח.
קא ראה לקמן סי' תפ"ל.
קב בקה"ש הגיה: עומד בתוך הזמן גם כו'.
קג תוספתא מנחות פ"י ה"ז. פסחים כג, א וברש"י ותוס' שם ד"ה קוצר. וראה ע"ז לקמן סי' תמד פ"ג גבי הזמן בשעה הנישית.
קד ש"ת הרא"ש שם. כ"י ריש סי' ה'.
קה סעיף כד.
קו לעיל סעי' ד'ו.
קז לעיל ס"ח.
קח לעיל ס"ט (ושם כולאו בכלל מוקצה מחמת גופו).
קט ס"י"ד.
קי חר שחזאל עירובין ק"ב, א. מור ושי"ע ס"ב.
קיא רמב"ם פ"ה ה"ז. מ"א סק"ד.
קיב כ"י פדת שם. רמב"ם שם. מ"א שם.
קיג ראה תוס' עירובין שם ד"ה ההוא. וראה קובץ דברי תורה ה"ג ע' למ.
קיד ס"י"ג.

פו ראה ש"ת הר"ב"ש סי' תא הובא בב"י סי' תמו ובמנ"א שם סק"ג.
פז ביצה כא, ב.
פח ושנת קב"ה, ב ובמרא קבה, תע"א, רמב"ם פ"ה ה"ב ע"ין תוס' כו, א ד"ה אין מדליקין דאי אפשר להאכילו לכלבים, וא"ן צ"ד למה שכתב הח"א וסי' תקטו סוף סק"ב וע"ש.
פט סי' רש"י.
צ ראה להלן סי' מוקצה מחמת איסור הנאה או אכילה (בלשון ש"ת הרא"ש שם).
צא ראה לקמן סוף פ"ה.
צב תוס' ביצה ג, ב ד"ה מוכן, מ"א סי' תקמו סוף סק"ב.
צג ראה גם לקמן סי' תמד סי"ג.
צד ת"א סי' תקטו שם.
צה כרלקמן סי' שם סי' ושל"ג.
צו כרלקמן סי' תקנן ס"ב"ג ובש"א סק"ג וש"ג.
צז כרלקמן סי' שם מ"ב וש"ג.
צח כגון פירות הגושרים מאלהם – ראה לקמן סי' שבה פ"ח. סי' תקמ"ד. וראה סי' תקא פ"ג.

הלכות שבת שח

תמה

יב כלי שמלאכתו לאיסור ^{קסז} מותר למלטלו בין לצורך גופו ^{קסח} כגון קורדום להחזיק בו הבלה וקורנם לפצוע בו אגוזים ^{קסח} או אפילו לסמוך בו כלים ^{קסח} וכיוצא בהם ^{קסח} בין לצורך מקומו ^{קסח} אבל לצורך הכלי עצמו כגון שהכלי מונח במקום שירא שלא יגנב משם ^{קסא} או שלא יפול וישבר ^{קסב} או שמונח בהמה ^{קסג} וירא שלא יתבקע ^{קסד} שם ורוצה למלטלו משם למקום הצל וכל כיוצא בזה אסור ואם מחשב עליו להשתמש בו תשמיש במקום אחר או שמוחשב להשתמש איהו תשמיש במקום זה שהכלי מונח שם מותר לו למלטלו במקום זה אע"פ שעיקר כוונתו במלטלו הוא כדי שלא יגנב או ישבר במקום זה ^{קסה}:

יג כשמלטלו לצורך מקומו אינו צריך להשליכו מידו מיד שפניוהו במקום זה הצריך לו אלא מותר להניחו באיזה מקום שירצה ^{קסז} להצניעו שם שכיון שכבר הוא בידו רשאי למלטלו יותר ממה שצריך לו ואפילו אם שכח ונטל בידו ^{קסח} מוקצה גמור רשאי למלטלו לכל מקום שירצה כיון שכבר הוא בידו ^{קסח} ויש מי שאוסר במוקצה גמור ^{קסח} וראוי לחוש לדבריו ^{קסז} אלא אם כן במקום הפסד כמו שנתבאר בס"י ^{רס"א}:

יד כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל מותר ליגע בו בידיו ^{קסב} ובלבד שלא יגענו אפילו מקצתו ^{קסג} וכמו שנתבאר בס"י ^{רס"ה} ולכן מותר ליגע במנורה שהנרות דולקות עליה אם אינה תלויה באויר כמו שנתבאר שם או בתנור בית החורף שהיא דולקת בתוכו וכן מותר ליקח דבר היתר המונח על דבר מוקצה ^{קסד} כמו שנתבאר שם ^{קסז} וכן להניחו על גביו ^{קסז} וכן מותר לישב עליו ^{קסז} אף אם הוא מתגעגע תחתיו ^{קסז} שטלטול כלאחר יד הוא ^{קסז} ובלבד שלא יגע בו בידיו כמו שיתבאר ^{קסח} מפני שכל מוקצה אינו אסור בהנאה להשתמש בו בלא טלטול ^{קסח} ובלבד שלא יעשה מעשה

קל וראה גם לקטן סעיף ע"ד (מובל להתבאר).
קלא ע"י גופו, ולכן התיר בכל אופן, כמבאר בק"א ס"י שא שם.
קלב שו"ת מהר"ם (פראג) ס"י תקח. הובא במרדכי ביצה רמז תרשה. וראה גם מרדכי רמז ת. שו"ע סמ"ב רמ"א ס"ג. וראה לעיל ס"י רסג ק"א ס"ק ז (שאף במקצה למצוה הראוי לאכילה אין תשמיש שאכלו). ס"י רע"ג ס"ג. לקטן ס"י שלו סמ"ב ס"י תקנ"ג. וראה לקטן ס"י שי ס"ג לענין גענוה לצורך המוקצה.
קלג ד"ן (פה, סע"א). שו"ע שם. רמ"א שם.
קלד ס"י. וראה גם לקטן ס"י שי ס"ג. ס"י תקנ"ג ס"ג.
קלה מרדכי שם. רמ"א שם.
קלו ושם נתבאר שאפילו אם המוקצה מתנדנד אנב כך מותר משום שהוא מלטול מן הצד.
קלז ואם המוקצה מתגעגע אנב כך – ראה לקטן ס"י שי סעיף י.
קלח ד"ן (בשם הרמב"ן) שם (מו, ב). ד"ה עשה. הובא בד"מ סק"ה. וראה גם לקטן ס"י תקט"ג ק"א סק"ג.
קלט ח"א סקמ"א.
קמ ראה רש"י ג, א ד"ה אבל. ר"ן שם (כ, ב) ס"ה וקשיא. ראש"ש פ"ג ס"י יע. וראה לעיל ס"י רנ"ג ק"א סק"ג. כגון מנע"ב (אין זה נקרא מלטול).
קמא סעיף טו.
קמב דרשב"א פ"ב כמ, א ד"ה כי. הובא לקטן ס"י תקט"ג ק"א סק"ג.

קטו ראה לעיל ס"ב. שהוא מותר להשתמש בו תשמיש האסור שבבת.
קטז ובה ק"ב, ב. טור ושו"ע שם.
קטז משנה שם. טור ושו"ע שם. וראה גם לקטן ס"י שא ס"ה.
קטז משמעות הנגרא קבר, א.
קטז ראה רמב"ם פ"ה ה"ה.
קטז רב(א) ק"ב, א. טור ושו"ע שם.
קטז רב ק"ב, ב. רמב"ם שם. טור ושו"ע שם.
קטז רמב"ם שם. טור ושו"ע שם. וראה לדלן ס"י תנ"ג ק"א סוף סק"א.
קטז רבא ק"ב, א. שו"ע שם.
קטז רש"י ק"ב, ב ד"ה מרובה לזל.
קטז וירושלמי פ"ה רביצה ה"א. ח"א סק"ה מעובדא דרב שם ורש"י שם.
קטז גמ' חג ורש"י שם ד"ה בערך למקומו. תוס' ביצה ג, ב ד"ה אבל. מ"מ פכ"ה ה"ה כשם המפרשים. שו"ע ס"ג. וראה גם לקטן ס"י שלא ס"י.
קטז ח"א סק"ה. וראה לעיל ס"י שי סוף סל"ה. התנפם מוקצה בידו ברוח או בשגגה כ"י.
קטז ענין ס"י וסו במ"א סק"ט. לעיל שם ס"א ושו"ע.
קטז מתיב עשין ל מתוספתא סוכה פ"ד ה"ז (הובא בהגהת מיטענות פ"ה את ר). וענין במ"ש לעיל ס"י שא ק"א סוף סק"ה. וענין באבן העזר ס"י רסג. אנב דעת רש"י ותוס' ודחה בפר"ק ב דעת לה, כ דזא כאבן העזר, אלא כמ"א ס"י רסו שם.

הלכות שבת שח

בגוף המוקצה ע"י תשמיש זה כגון להצית אש כיו"ט תחת עצי מוקצה אע"פ שאינו מוזים כלל כמו שיתבאר בס"י תק"א^{קסז}:

מן כל מוקצה אינו אסור לטלטלו כדרכו בחול^{קסח} דהיינו כידיו אבל מותר לטלטלו בגופו^{קסח} כמו שיתבאר בס"י שו"א^{קסז} וזהו נקרא טלטול כלאחר יד^{קסז} שהוא בשינוי מדרך החול^{קסח} ולכן מותר לטלטל מוקצה ברגליו^{קסח} לפנותו לכאן ולכאן דרך הילוכו^{קסז} לצורך מקומו או אפילו לצורך המוקצה עצמו כרי להצניעו (עיי' ס"י שו"א^{קסז}) ואין צורך לומר שמותר לטלטל מוקצה ע"י נפוח^{קסז} שאין לך טלטול כלאחר יד גדול מזה^{קסז}:

מן כלי שמלאכתו להיתר^{קסד} דהיינו שהוא מיוחד לתשמיש המותר בשבת^{קסח} כגון כוס וקערה וכיוצא בהן^{קסז} מותר לטלטלו אפילו שלא לצורך גופו ומקומו אלא לצורך הכלי עצמו שחושש עליו שלא ישבר או שלא יגנב משם^{קסז} ומטלטלו משם להצניעו או שמטלטלו מחמה לצל^{קסח} שחושש שלא יתבקע בחמה^{קסז}.

אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטל שום כלי אע"פ שמלאכתו להיתר^{קסד} לפי שבימי נחמיה בן חכליה שהיו העם מזוללים באיסורי שבת^{קסח} כמ"ש^{קסב} בימים ההם ראיתי ביהודה דורכין^{קסז} נתנת בשבת ומביאים הערימות וגו' עשו חכמים סיג וגדר^{קסז} לאיסור התצאה^{קסז} וגורו על כל הכלים אע"פ שמלאכתם להיתר שלא לטלטלם כלל אפילו לצורך תשמישן המיוחד להם חוץ מן כוסות וקערות וסכין וכיוצא בהם^{קסח} מהכלים הצריכים ביותר^{קסז} לסעודת השבת.

ואח"כ כשראו חכמים שהורו העם להזהר קצת באיסורי שבת חזרו והתירו לטלטל כל כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו.

ואח"כ כשראו שהורו העם להזהר יותר חזרו והתירו לטלטל כל כלי שמלאכתו להיתר אפילו לצורך הכלי עצמו^{קסז} אבל לטלטל שלא לצורך כלל עדיין לא נמנו עליו חכמים להתירו ונשאר עומד באיסורו שנאמר בגורת חכמים שבימי נחמיה בן חכליה^{קסז}:

<p>קנה ראה רש"י קנב, ב ר"ה קורנם של אגוזים. רמב"ם פ"ה ד"א.</p> <p>קנו רמב"ם שם. וראה להלן – גם כן וכו"ב.</p> <p>קנו מור וש"ע שם.</p> <p>קנח גמרא קנח, א.</p> <p>קנט רש"י קנב, ב ר"ה מרמזה לצל רמב"ם שם ה"ה.</p> <p>קס מ"מ שם ה"ה, לדעת הרמב"ם והרשב"א נג, ב ר"ה כבר, ש"ע שם.</p> <p>קסא גמרא קנב, ב ורש"י ד"ה ג' כלים. ר"ן שם (מה, א) ד"ה ואכא.</p> <p>קסב רמב"ם ז' טו, גמרא שם.</p> <p>קסג רש"י שם.</p> <p>קסד רש"י ביצה יב, א, לז, א ד"ה אמר. ראב"ד פ"ב ה"ב. וראה גם לעיל ס"א.</p> <p>קסה ראה תוס' קנב, ב ד"ה מוקצו. ד"ה (מ, א) בסופו.</p> <p>קסו ראה רש"י קנב, ב ד"ה ומכין קנן. ר"ן שם (מה, א) שם.</p> <p>קסז שם וזכרא. ר"ן שם.</p> <p>קסה שלמי דנבריים שם (מה, א) את א, ברעית הר"ן.</p>	<p>קמג ס"א ובס"י תקט סמ"ו ובק"א שם. וראה גם ס"י תקנ קו"א סוף סק"ד.</p> <p>קמד ראה שו"ת מהר"ל ס"י ר (הובא בב"י סוף סוף סוף ד"ה כתב המרדכי).</p> <p>קמה ראש פ"ג ס"י ש בשם רבינו יונה, ממשנה קמא, א. מור וש"ע ס"י שא"ס ס"ה. וראה לעיל ס"י רעו סוף ס"י ובק"א סק"ג.</p> <p>קמו סוף פ"ג מו.</p> <p>קמו ר"ן (ב, ב) מ"ה ומשא. רא"ש שם.</p> <p>קמו ראה לעיל ס"י רעו קו"א סוף סק"ג.</p> <p>קמט גמרא קנב, א. מ"א סק"ג. וראה גם לעיל ס"י רעו קו"א סוף סק"ג. וראה לעיל ס"י רעו סמ"י שכו"ה גם אהורו דיו ובין אצילי דיו.</p> <p>קנ רש"י שם ד"ה ברעו. ר"ן שם (ג, א) ד"ה תנו רבנן. וראה גם מהמנות שם ד"ה אמר. מ"א שם. וראה גם לעיל שם.</p> <p>קנא סמ"י וש"י.</p> <p>קנב שו"ת מהר"ל שם. שו"ע סמ"ג. רמ"א ס"ג.</p> <p>קנג שו"ת מהר"ל שם.</p> <p>קנד משנה וגמרא קנח, א. מור וש"ע ס"ד.</p>
---	--

הלכות שבת שח

תמו

יז אבל כל מיני אוכלים ומשקים המותרים בשבת וכל מיני ספרים שמוחר לקרות בהם ^{קט} מותר למלטלם אפילו שלא לצורך כלל ^{קט} לפי שלא גזרו בימי נחמיה אלא על כלים ולא על אוכלים וספרים ^{קט} והרי הם עבשו כמו קודם הגזרה שבימי נחמיה שהיה מותר למלטלם כל דבר הראוי בשבת אפילו שלא לצורך כלל.

אבל דבר שאינו ראוי בשבת היה אסור למלטלם אף בימי דוד ושלמה ^{קט} או קודם לכן. משא"כ כלים אפילו כוסות וקערות וסכין וכיוצא בהן כולן היו בכלל הגזרה שגזרו גם עליהן שלא למלטלן כי אם לצורך תשמישן ולא לצורך מקומן ולא לצורך גופן כשאני תשמיש המיוחד להן שהרי לא הוציאו אותן מכלל שאר כלים אלא מפני הצורך שיש בתשמישן יותר מבתשמיש שאר כל הכלים א"כ אין להיתרן אלא לצורך תשמישן בלבד ואח"כ בשהיתורן והיתורן למלטלם כל כלי שמלאכתו להיתר אפילו לצורך הכלי עצמו גם כוסות וקערות וסכין וכיוצא בהן היו בכלל זה ולא הותרו אלא למלטלן לצורך הכלי עצמו אבל לא שלא לצורך כלל:

יח ומכל מקום מותר לאדם לישא הסכין אצלו אף כשהולך לבית הכנסת במקום שיש שם עירוב אע"פ שאינו צריך שם לסכין כיון שיצטרך לו אח"כ בו כיום ולא אסרו למלטלם שלא לצורך אלא כשאנו צריך לו כלל כל היום אבל אם שתמש בו היום והוא נשאר אצלו כדי שיהיה מוכן לו בשעתו מותר ^{קט} כיון שהוא חפץ בכך שיהיה מוכן לו הרי זה מלטלם לצורך:

יט התפילין אין דינן כספרי הקודש ולא אפילו ככלי שמלאכתו להיתר ^{קט} שהרי אסור לצאת בהן לרשות הרבים ^{קט} וכל דבר שאסור לצאת בו אסור ללבושו כלל בשבת אפילו בתוך הבית שזמא ישבה ויצא בו ^{קט} כמו שנתבאר בס"י ואף להמתירין שם ללבוש בבית אין התפילין כלי שמלאכתו להיתר ^{קט} הואיל והן מיוחדים ללבושן לשם מצוה ובשבת אסור ללבושן לשם מצוה כמו שנתבאר בס"י ל"א ^{קט} לפיכך אסור למלטלן אפילו לצורך עצמן כגון להצניען שלא יגנבו ^{קט} אם הוא מקום שרוב הגנבים המצויים שם הם ישראלים שלא יבאו התפילין לידי ביוזן בידם ^{קט}.

אבל לצורך גופן כגון בשביל שישמרוהו מן המזיקין ^{קט} או לצורך מקומן מותר למלטלן כדין כלי שמלאכתו לאיסור שמכל מקום יש עליהן תורת כלי ומלבוש שהרי הוציא בהן לרשות הרבים פטור הואיל והן דרך מלבוש ^{קט} ותכשיט ^{קט} כמו"ש בס"י ש"א ^{קט}:

ב וכן השופר ^{קט} או הצוצורות ^{קט} ושאר כלי שיר אסור למלטלם כי אם לצורך גופן או

קט ראה תמואות שמש ע' קטח.
קמא עיין סוף דביצה וברש"י שם ד"ה ולא. וראה לעיל ס"י שא סוף מ"א. לקמן ס"י שגב סוף ס"א.
קמב עיין ברכות כג, רע"ב ורש"י שם ד"ה גנברן, ובבב"י ס"י תקפו ד"ה ונ"ש ואפילו, בשם בעל ההשגחה. וראה גם לעיל ס"י מג ס"ג.
קמג גמרא סא, א.
קמד ראה רש"י סב, א ד"ה ואחר. עירובין צד, ב ד"ה לאן. וראה מ"ט ת"ע וי"ג.
קמה סוף ג.
קמו הגהות אשרי פ"ב ס"י כה. רמ"א ד"ד.
קמז ד"א סק"ב.

קסט מ"א סק"י. וראה לעיל ס"י שו"ל"א אלו ספרים מותרים בקריאה בשבת. וראה עוד שם סכ"ז וסכ"ח בני אורות ובתלים.
קע ר"ן פירק כל הכלים (מת, א) ד"ה ומיהו. ש"ע ס"ד.
קעא ר"ן שם.
קעב ראה גמרא ז, ב.
קעג ט"ז ס"ק ב. וראה לקמן ס"י תקיח ס"א"ב.
קעד מ"א סק"א. וראה לקמן ס"י תקפו ס"ג.
קעה ראה לעיל ס"י שא ס"ג וש"ג.
קעו ב"י ס"י כס ד"ה ואיכא. הובא במ"א שם סק"א.
קעז סכ"ג (שפוסק בדעת ויש חילוקים).
קעח מ"א סק"א.
קעט ס"א וש"י.

מקומם כרין כלי שמלאכתו לאיסור¹³⁹ שאסור לתקוע או לומר כבלי שיר בשבת כמו שיתבאר בס' תקפ"ח¹³⁹ ושל"מ¹³⁹:

כא כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר מותר למלטו אף לצורך הכלי עצמו כרין כלי שמלאכתו להיתר¹³⁹ הואיל והוא מיוחד ג"כ למלאכת היתר:

כב מדוכה אם יש בה שום וכיוצא בו מדברים הנידונים בה מותר למלט¹³⁹ אף לצורך עצמה¹³⁹ אע"פ שהוא כלי שמלאכתו לאיסור¹³⁹ לפי שהמדוכה היא טפלה ובמלה להשום שבתוכה כמו שהקדרה טפלה להתבשל שבתוכה¹³⁹ והרי זה כאלו ממלט את השום בלכרו שמותר למלטו אף שלא לצורך כלל אבל אם נתן במדוכה ככר או תינוק או שאר דברים המותרים במלטו שאין המדוכה טפלה להם אסור למלטו על ידי כן לצורך עצמה שבמת בלכר הוא שהתירו למלט מחמה לצל ע"י ככר או תינוק¹³⁹ וכיוצא בהם כמ"ש בס' שו"א¹³⁹.

ויש חולקים ואומרים¹³⁹ שהמדוכה או שאר כל כלי שמלאכתו לאיסור מותר למלטו לצורך הכלי עצמו ע"י ככר או תינוק או שאר דבר המותר במלטו¹³⁹ ולא אמרו שלא התירו במלטו ע"י ככר או תינוק לכר מן המת¹³⁹ אלא במלטו מוקצה גמור האסור למלטו אף לצורך גופו ומקומו אבל כלי שמלאכתו לאיסור שאינו מוקצה גמור והקילו בו למלטו לצורך גופו או מקומו הקילו בו ג"כ למלטו ע"י ככר או תינוק אף לצורך הכלי עצמו¹³⁹.

והעיקר כסברא הראשונה¹³⁹ ומכל מקום במקום הפסד מרובה יש לסמוך על סברא האחרונה¹³⁹:

כג הנולד מותר בשבת¹³⁹ כגון נכרי שעשה כלי חדש בשבת מעצמו מותר למלטו¹³⁹ ולהשתמש בו ע"ד שנתבאר בס' רנ"ב¹³⁹ וס' ש"ח אע"פ שלא היה דעתו עליו

מתכוון למלטו למחר אבל כיו"ט יש להחמיר בנולד כמו שיתבאר בס' תצ"ח¹³⁹:

כד וכן כל הכלים המותרים במלטו¹³⁹ שנשברו בשבת¹³⁹ ואין השברים ראויים להשתמש בהם מעין מלאכתם הראשונה אלא מעין מלאכה אחרת לגמרי כגון

-
- קפח** לבוש ס"ה.
 - קפט** ס"ד גבי שופר משום עובדין דחול וט"ג.
 - קצ** ס"ב וס' שלח ס"א בשאר קול של שיר, משום שבת שמא יתקן כלי שיר.
 - קצא** שליש הגבורים (מה, א) אות ב ג"מ קט"ט. וראה גם לקמן ספ"ג.
 - קצב** ברייתא קכ"ג, א.
 - קצג** גמרא קכ"ד, א. ראי' בתשובה כלל בב ס"ה.
 - קצד** רש"י קכ"ג, א ד"ה ואם. וראה גם רש"י פ"א, א ד"ה מדוכה. ראי' שם.
 - קצה** ראי' שם. וראה גם רשב"א שם קכ"ג, א ד"ה הא רתק. ד"ה רפי' ורשת (מה, א).
 - קצו** ראי' שם. כל בו ס' לא (לב, ג) בשם בעל הדשלתא (קכ"ג, א).
 - קצז** מניין א.
 - קצח** שם ברא"ש בשם ראב"ן. רשב"א שם בשם יש מי שפרש. שו"ע ס"ה.
 - קצט** מ"א סק"ג.
- ו גמרא קכ"ג, ב. מור וש"ע ס' שיא ס"ה. לקמן שם ס"ז.

- רא** ראה ראי' שם. הובא בב"י ס' שח ד"ה ומ"ש כלי. מ"ז ס' שיא סק"ה ברעת השו"ע. לבוש ס"ה.
- רב** ט"ז סק"ד וס' שיא סק"ה. ד"ה שם.
- רג** חמשעות שו"ע (שהובאה רק רעת היש מתירים). וראה גם לקמן סוף פל"ג. וראה ס' שלח ס"ה בני הליקד.
- רד** כהלקמן סכ"ד ומ"ס ושל"ג. וראה לקמן ס' תצ"ח ס"ג. שהובא ב' רעות בה, ומסק' להיתר העילך בשבת כי כן עקר. וראה לעיל ס' שח פל"ג שנוגד גמור אמור גם בשבת. וכו"ה לקמן ס' שי' ס"ה. ס' תצ"ח סכ"ה.
- רה** רב אר"א בן אבהו, נט, רע"א (לדעת המתירין נולד). מ"א סק"ט"ו (לדעת המתירין נולד בשבת).
- רו** ראה שם סוף י"ב. וראה גם לקמן ס"ה. ס' תקא סע"י י"ב; מ"ד.
- רז** ראה שם ס"ג. וראה גם לקמן ס' שבת ס"ג.
- רח** סוף ס"ג ושל"ג.
- רט** חשנה קכ"ד, ב. מור וש"ע ס"ז.
- רי** רב יהודה אמר שמואל למסקנת הגמ' שם. מור וש"ע שם.

הלכות שבת שח

תמט

שברי עריבה לכסות בהם פי חבית ושברי כלי זכוכית לכסות בהם פי הפך^{דא} וכן כל כיוצא בזה^{דב} היו זה נולד^{דג} שנעשה כלי חדש ומותר בשבת ולא כיוצא^{דה} אלא אם כן נשברו מערב יו"ט שאז הוכנו למלאכה אחרת מבעוד יום^{דו} ואין זה נולד:

כה אבל אם השברים ראויים להשתמש בהם מעין מלאכתם הראשונה כגון שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה^{דט} עבה שהיא דומה לעיסה המעורבת במים^{דז} שמשתמשים בעריבה ושברי כלי זכוכית לצוק לתוכם שמן אין זה נולד^{דח} ומותר למלטלם אף אם נשברו כיו"ט:

כו ואם אין השברים ראויים לשום מלאכה^{די} הרי הם מוקצה גמור לפי שאין תורת כלי עליהם כלל^{דכ} ואסור למלטלם^{דכא} בשבת בין שנשברו בשבת בין שנשברו בחול^{דכב} אבל כיו"ט אם נשברו מבעוד יום מותר למלטלם להסקה אם הם ראויים לכך^{דכג} כמו שמתור למלטלם כיו"ט שאר עצים העומדים להיסק אף שאין תורת כלי עליהם^{דכד}:

כז וכל זה בכלים המתירים במלטלם שנשברו^{דכה} אבל כלים המוקצים מחמת חסרון כיס שנשברו^{דכז} אע"פ שהשברים אינם מוקצים מחמת חסרון כיס אם נשברו בשבת או ביום טוב אסור למלטלם בו ביום^{דכח} שמתוך שהוקצו מדעת האדם^{דכט} בבין השמשות כשהיה הכלי המוקצה שלם עדיין הוקצו לכל היום כולו כמו שיתבאר בס"י ש"י:

כה כל השברים האסורים במלטלם אפילו אותן שאינם ראויים לשום מלאכה אם הם מותרים במקום שיכולים להזיק כגון כלי זכוכית שנשברו על השלחן או במקום שהולכין מותר למלטלם השברים כדי לפנותם שלא יזוקו בהם^{דכ} רבים שבמקום הזיק הגוף של רבים^{דכ} לא גזרו על איסור מוקצה ואפילו על איסור מלטלם ככרמלית^{דכא} כמו שיתבאר^{דכב}.

אבל שברי כלי חרס האסורים במלטלם אסור לפנותם^{דכג} ואף שדורסים עליהם ונשברים אין שבר כלום שאין איסור בשבירת חרס אלא אם כן שוברו במתכוין^{דכד} בשבול שיהא ראוי על ידי כך לאיזה תשמיש שאז אסור משום תיקון כלי^{דכה} כמ"ש בס"י ש"י^{דכז}:

רזא ראה לקמן סי' תקא ס"ג.
רזב ראה לקמן סי' תקב ס"ח. וראה לקמן סי' תמו ק"א סק"ג.
רזג משנה קנה ב, דרנ"ב שם.
רזו ת"א ס"ק יט.
רזז תח"ש ת"א שם צ"ע.
רזח עיין בח"ש סי' שי ס"ח. וראה גם מ"א שם שצ"ח לפי שי ס"ג.
רזט אחרות חז"ש הל' שבת אות סא. הבא ב"י ד"ה כתוב בא"ח. רמ"א ס"ו. וראה לקמן סי' תקח ס"ה תש"ג.
רל עיין ש"ע סי' יח. וראה מהשבות חיים ע' קעד.
רלא שהמור מאיסור מוקצה. אבל ראה לעיל סי' רנב ק"א ס"ק יד וש"ג.
רלב סעיף ב. וראה גם לקמן סי' ש"ח סכ"ט.
רלג ת"א סק"ג.
רלד ראה מ"ט פ"ב הל' ה"ב. מ"א סק"ג ופי' שיה סק"ג.
רלה תוספות רש"י קכד סו"ט. ופי' שם ס"ו ותק"ח ס"ב.
רלו אוצ"ל: סי' שש (ס"ח). או: סי' שד (ס"א) וס"ף ספ"ג. וראה גם לקמן ספ"ב.

ריא ת"ק במשנה שם. שכן פסקו הר"ף שם (נח, א), והרא"ש פ"ו ס"ה, והרמב"ם פב"ה הל' ב. מור וש"ע שם. וראה לקמן סי' תצה סוף ס"ג, שכן עיקר, אף שיש אסורים נולד בשבת.
ריב רמב"ם שם.
ריג משמעות הגמרא שם. מ"א סק"ג. ועיין ס"ז סק"ה (שלת"ק לא רזי נולד) וצ"ע. וראה גם לקמן שם שיש לזה דין נולד שאסור ביו"ט ומותר בשבת. וראה לקמן סי' תקא ס"א.
ריז כולקמן שם.
רטו גמ' שם (שמתור נמנעם זה אף לנ"ד שאסור גם בשבת נמנעם נולד). וראה גם לקמן סי' תקא ספ"ו.
רטז שבה מורה רבי יהודה במשנה שם.
ריז רש"י שם ד"ה לצוק.
ריח מ"א סק"ג.
ריט משנה שם (ובלבד שהו עושין מעין מלאכה).
רב ראה רמב"ן במלחמות (גמ, ב).
רבא רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
רבע עי"ד רש"י ר"ן וסור וש"ע ס"ו (ולקמן סכ"ב) גבי חרס. וביי גבי סודל ד"ה ובי"ש ובחצר (ולקמן סוף סמ"ג) ת"א ס"ק ט"ז וד"ק.

כט התיכת חרס ^{דק} שנשברה מכלי ^{דק} בין בחול ^{דק} בין בשבת ^{דק} והיא ראויה לכסות בה כלי ^{דק} מותר למלטלה ואפילו במקום שאין כלים מצויים שם לכסותם בה כגון שמונחת ברשות הרבים ^{דק} מותר למלטלה שם פחות מד' אמות הואיל ויש תורת כלי עליה בחצר שיש שם כלים ^{דק} וכן הדין בשברי שאר כלים אלא ששאר כלים יש מהן שאין שבריהם מותרים במלטול אלא אם כן הם גדולים קצת ^{דק} כגון שברי עריבה לכסות בהם פי הכית אבל אם אינם ראוים לכיסוי פי הכית אע"פ שראויים לכיסוי פי כלי קטן מחבית אין תורת כלי עליהם כלל לפי ששברים הקטנים של העריבה דרך לזרקם לאשפה ^{דק} ואין דרך כלל ליהדרם ^{דק} לכיסוי פי כלי קטן מחבית אבל התיכת חרס אפילו היא קטנה ^{דק} דרך הוא לפעמים לייחדה לכיסוי פי כלי קטן ^{דק} לפיכך יש תורת כלי עליה אע"פ שלא ייחדה עדיין:

ל ואם נשברה מהכלי בחול וזרקה לאשפה מבעוד יום אסור למלטלה בשבת ^{דק} כיון שהקצה אותה מלכסות בה כלים וביטלה מריות עוד תורת כלי עליה ^{דק} ואפילו אם היא ראויה לעניים לכיסוי כלים אלא שבעליה הוא עשיר וזרקה לאשפה אע"פ כ' אסורה במלטול לכל העניים שבעולם שהכל הולך אחר הבעלים ^{דק} כמו שיתבאר ^{דק}:

לא אבל אם זרקה לאשפה בשבת מותר למלטלה ^{דק} הואיל והיה עליה תורת כלי בבין השמשות שהיא החלת בניסת השבת ^{דק}:

לב לא בכל דבר אמרו שאם ראוי לכסות בו כלי יש תורת כלי עליו אלא בשברי כלים בלבד ^{דק} הואיל והיה כבר עליהם תורת כלי גמור כשהיו שלימים לכן לא נפקע מהם אף כשנשברו וכ' ראוין עדיין לכיסוי אבל כל דבר שאין בו שייכות כלי גמור כגון צרורות או אבנים וכיוצא בהם אף על פי שראויים לכסות בהם כלים לא ירד עליהם תורת כלי בשביל כך ואסור למלטלם ^{דק} אפילו לצורך גופם ומקומם ^{דק} כמו שנתבאר למעלה ^{דק}.

ולכן צריך להזהיר להבים שנכשלים ונוטלים התיכת עץ שאינה כלי לסמוך בה איזה דף לשכבו עליו וכיוצא בענין זה אבל על ידי נכרי מותר כל מלטול מוקצה ^{דק} כשאינו לצורך המוקצה עצמו כמו שנתבאר בס' רע"י ^{דק}:

לג שברי פתילה ^{דק} שאינם עומדים עוד להדלקה כנר הרי הן כצרורות ואבנים שאסור

רנא ר"ן (כא, סע"א) ד"ה ומהא דמ"א ס"ז. מ"ו סק"ב.
רנב סמ"א וספ"ט.
רנג רב פ"א קבר, סע"ב.
רנד מ"ט פכ"ו ה"ג. ב"י שם. ר"מ א"ת ד. ה"א סק"ז.
 ובנהרות מנה"ב עה"ג תקן: לא פקע שוב ממנה תורת כלי.
רנה רשב"א קבר, ב ד"ה חרס. מ"ט שם הנפרשים. של"ע ס"ז.
רנו רב אויא נו, סע"א. רשב"א שם. מ"ט שם. של"ע שם. וראה קובץ דברי תורה ח"ג ע"ג. גידול תורה.
 (ג.) חמ"ה ע' קט.
רנז רמ"א סוף ס"ז.
רנח סעף ה.
רנט מ"ז סק"ז.
רנס ספ"ז.
רסא ברייתא ז, א. וראה לקמן סי' תקא ס"ח.

רלז רב נחמן אמר שזואל קבר, ב. מור וש"ע ס"ז.
רלח מור וש"ע שם.
רלט תוס' שם ד"ה ור"ב. מור.
רמ ר"מ אות ד. כ"ח ד"ה וקת. מ"ו סק"ז. מ"א סק"ז.
רמא רש"י שם ד"ה בחצר. מור וש"ע שם.
רמב רבא שם. רשב"ם פכ"ו ה"ג. כ"י ד"ה התיכת כשם הפסקים. מ"א סוף סק"ז.
רמג רש"י שם ד"ה ור"ב וי"ה לר"י. רשב"ם שם.
רמד ראה ירושלמי פ"ו ה"ה. הובא ברשב"א קבר, ב ד"ה שברי.
רמה רשב"א קבר, א ד"ה ה.
רמו עיין מ"א סק"ד. לקמן סל"ט.
רמז דאם לא כן מאי רבואת דשזואל אלא דאי קטנה אחי לאשמועינן.
רמח רשב"ם שם.
רמט ברייתא קבר, סע"ב וילך. מור וש"ע ס"ז.
רנ ראה רש"י קבר, רע"א ר"ה מבעוד יום. מור וש"ע שם.

הלכות שבת שח

תנא

למלטלן אפילו לצורך גופן ומקומן אבל פתילה שלימה ^{רסב} אפילו נדלקה כבר בחול או בשבת שעברה ^{רסג} היא נקראת כלי ודינה ככלי שמלאכתו לאיסור ^{רסד} שיותר למלטלו לצורך גופן ומקומו אבל אם דלקה בבין השמשות של שבת זו הוקצית לכל היום כולו כמו שנתבאר בס"י ^{רע"ט} וכן נר שלם של שעוה או של חלב ^{רסו} ואפילו נדלק כבר בחול או בשבת שעברה נקרא כלי שמלאכתו לאיסור.

ומכאן יצא טעות ההמון שמלטמלים נר שלם ^{רסז} לצורך הדלקת מוצאי שבת ^{רסח} או לצורך נכרי שידליקנה לעצמו וטועים הם שאינו מותר למלטל כלי שמלאכתו לאיסור אל כשצריך ישראל להשתמש בו בשבת עצמה איזה תשמיש המותר בשבת כגון קודם לפצוע בו אגוזים כמו שנתבאר למעלה ^{רסח}:

לך כל הכלים שיש להם דלתות קבועות בהם ^{רסו} בין שהדלת הוא מן הצד ^{רסז} בין שהוא כיסוי על גבי הכלי ^{רסג} ונתפרקו הדלתות מהם בין שנתפרקו בשבת בין שנתפרקו קודם השבת ^{רסח} מותר למלטל אותן הדלתות מפני שכשהיו הדלתות מחוברות ככלים היה גם עליהן שם כלי אגב אביהן ^{רסד} ואף שנתפרקו אח"כ מהכלים לא נפקע מהם שם כלי שהיה עליהן הואיל וראויות להחזירן ולחברן אל הכלים ^{רסה}:

לך אבל דלתות הבית שנתפרקו מן הבית ^{רסו} בין שנתפרקו בשבת ^{רסז} בין שנתפרקו קודם השבת אסור למלטלן מפני שלא היה שם כלי עליהן מעולם ^{רסח} ואע"פ שעכשיו כשנתפרקו הן ראויות להשתמש בהן כמו בשאר נסרים אע"כ אינן מותרות במלטול לפי שהן ראויות להחזירן לבית ולכך הן עומדות ולא להשתמש עליהן כשאר נסרים ^{רסח}. דלת שידה תיבה ומגדל אם מותר ליטלה מהם או להחזירה להם יתבאר בס"י ^{רע"ג} ושי"י ^{רע"ד}:

לך דבר שאין תורת כלי עליו שעשאו כיסוי לכלי נעשה עליו תורת כלי על ידי כך ומותר למלטלו ^{רסג} כשאר כלים והוא שתוקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך ^{רסד} בענין שתוקנו מוכיח עליו ^{רסז} שהוא עומד לכך ^{רסח} ואע"פ שעדיין לא נשתמש בו לכיסוי לעולם ואם נשתמש בו לכיסוי מבעוד יום אפילו פעם אחת זהו תורת כלי שלו ומותר למלטלו בשבת ^{רסו} אע"פ שלא עשה שום מעשה של תיקון כמה דברים אמורים בדבר שדרכו לעשותו לכיסוי כגון החיכות נסרים וכיוצא בהן אבל דבר שאין דרכו לעשותו

רעג אביו שם. מור וש"ע שם.
רעד גמי ורשיי במשנה שם ר"ח ואע"פ.
רעה תוס' שם. ור"ן שם (א, ד"ה ומשנן. מ"ז סק"ה.
רעז בחשונה שם.
רעז רמב"ם פכ"ה ה"ז. וראה מ"א ס"י ע. וראה קובץ דברי תורה ה"ג על מא.
רעה רש"י שם. ע"י ח"ח שם מ"א סק"ה.
רעט ראה תבואת שמש על קנן.
רפ ס"ד וא"ל.
רפא סעף יז.
רפב חשנה קבו, ב. מור וש"ע ס"י.
רפג תוס' קבו, ב ד"ה וכו'. ור"ע ש"ע שם.
רפד מ"מ פכ"ה סוף ה"י"ג.
רפה ר"ן פכ"י (מ"ט, ב) ד"ה הלכת.
רפו ר"ן שם ר"ח. ומסתבאי. ש"ע שם. וראה גם לקמן ס"י שני מ"א.

רסב תוס' שם ר"ה הנה. מ"א סק"ה.
רסג תורות הדשן ס"י פ"א. ב"י ט"י תקידי ר"ה וכתוב בתרומת הרשן. ור"א סוסיי תקא. וראה גם לקמן ס"י תקא ס"ה.
רסד ר"א ס"ק יח. וראה קובץ דברי תורה ה"ג על מא. גריל תורה (ג"ג) ה"מ"ה על קי.
רסה מ"א ס"א.
רסו ראה ש"ת וכן ובעני ח"ב ס"י ג, ונכדו של הרשב"י. וראה ב"י ר"ה כתב בנו של הרשב"י. מ"א שם. וראה גם לקמן ס"י תגה ק"א ס"ק ת.
רסז מ"א ס"א.
רסח ראה גם לעיל ס"י ראש ס"י"ט. וראה מ"מ וציונים.
רסט מ"א ס"ב.
רע חשנה קבו, ב. מור וש"ע ס"י.
רעז רש"י שם במשנה ר"ה כל.
רעג תוס' שם ר"ה ארבה.

הלכות שבת שח

תנב

כיסויי אע"פ שנשתמש בדבר זה לכיסוי פעמים רבות בחול כגון אבן שכיסה בה את פי החבית פעמים רבות אסור לטלטלה בשבת דפ"ז כמו שיתבאר דפ"ח:

ל"ז וכל זה בכיסוי כלים אבל כיסויי הקרקעות דפ"ט כגון כיסוי בור או דות ד"ז אע"פ שתקינו ועשה בו מעשה וגם נשתמש בו פעמים רבות בחול אסור לטלטלו ד"א אלא אם כן יש לו בית אחיזה ד"ב שאוחזין בו כשנסורים אותו מהבור שזה מוכיח עליו שהוא עשוי להטלטל ויש עליו שם כלי ד"ג.

וכסויי כלים הקבורים בקרקע לגמרי דינם ככסויי הקרקעות ד"ד שגזרו על אלו מפני אלו ד"ה אבל כלי שאינו קבור בקרקע לגמרי אע"פ שהוא מחובר לקרקע ד"ז כגון תנורים ד"ז שבימיהם שהיו בקדחה ד"ז ומחוברים למטה במיט ד"ט אין כסויים צריך בית אחיזה אבל תנורים שלנו הבנויים על גבי קרקע דין כסויים ככסויי הדות שצריך בית אחיזה:

ל"ח מהט שלמימה מותר לטלטלה ליטול בה את הקיץ ש"א כדון כלי שמלאכתו לאיסור שמותר לטלטלו לצורך גופו.

ובלבד שיחזר כנמילת הקיץ שימלטו שלא יוציא דם ש"ב בוראי ע"י נמילתו שיש בוה משום חובל אע"פ שאינו מתכוין לכך כיון שנטולו בענין שהוא פסוק רישיה ולא ימות ש"ב כגון אם נתחפך הקיץ כנמילתו ואי אפשר להוציאו משם מכלי הוצאת דם אסור להוציאו ד"ט:

ל"ט אבל מהט שניטל הורה או חור שלה אסור לטלטלה ש"ב מפני שבטל תורת כלי ממנה ש"ד ואינה רומה לשברי שאר כלים שמותרים בטלטול ש"ב הואיל וראויים לתשמיש אחר ש"ב ומחט זו שניטל תורה או הורה ראויה ג"כ לתשמיש אחר כגון ליטול בה את הקיץ מכל מקום אין רגילות כלל לייחד אותה לתשמיש אלא דרכו של אדם לזורקה בין גרומאות ש"ט (פירוש ש"י שבתי מתיבות) משא"כ כשברי שאר כלים שרגילים לייחדם לתשמיש אחר ש"א לכן לא נפקע שם כלי מהם.

ומכל מקום אם ייחד מחט זו לאיזה תשמיש נעשה עליה תורת כלי ש"ב ומותר לטלטלה כדון כלי שמלאכתו להיות ש"ג אם ייחדה לתשמיש המותר בשבת ש"ד.

שב מ"א ס"י שחך סקל"ב. עיין במ"ש ש"ס.
שג שחיב, כדלקמן ס"י שלו מ"א וש"ג.
דש תוס' מנהדרין פ"ה, א ד"ה ור"ש. וראה לעיל ס"י רמ"ז ק"רא סוף סק"א. וראה תהלה לדוד ס"י שבה סוף סקמ"ו.
שה דבא קב"ג, א. מור וש"ע ס"א.
שו ראה שם ורש"י ד"ה גרומאות. מ"א סקב"ד.
שז תוס' שם ד"ה מרלענין. מ"ג, ב ד"ה לא. מ"א שם בהבנת דברי התוס', וראה תהלה לדוד ס"ק ב.
שח מ"א שם.
שט שבת שם. מ"א שם.
שי רש"י שם.
שיא ראה לקמן סוף סמ"א.
שיב ס"ז סק"א.
שיג בבבא רבתי: לאיסור. וראה מ"ב וציונים.
שיד ראה תהלה לדוד ס"ק ע"ו. חקר הלכות ח"ד לפ"ג, א.

רפ דין פרק כא (נ"ב, ב) ד"ה לא שנו.
רפח מקצת נ"ג.
רפט תוס' ונמא שם קב"ג, ב. מור וש"ע ס"י.
רצ רש"י שם ד"ה בביתו.
רצא התמים פ"ה ה"ג. ועיי' בתוס' קב"ג, א ד"ה והמוח כו'. ולקמן הת"א ס"ק כג צ"ע. ראה פ"ר מגדים אשל אברהם שם.
רצב משה שם.
רצג טור ושו"ע שם.
רצד התמים שם. ש"ע שם.
רצה ג"ח ש"ס. מ"ב בפירוש דברי הרמב"ם שם.
רצו מ"ב שם. ש"ע שם.
רצז רבינו מקה, א. רמב"ם שם.
רחצ ראה לעיל ס"י ר"ג ס"ד.
רצט ראה מ"ב שם. מ"ז סק"י.
ש שם הוא בני ע"ג קרקע – ראה מ"ז סוף סק"ט.
שא ראה לקמן ס"י תה"כ ס"ג. תקפו ס"א.
שא תוס' ונמא קב"ג, ב. מור וש"ע ס"א.

הלכות שבת שח

תנג

ומחמת חרשה שלא ניקבה עריין מותר לטלמלה^{טו} לצורך גופה^{טז} לפי שלפעמים אדם נמלך עליה^{טז} ומניחה כך בלא נקב^{טז} ומיחדה לנפילת קוץ^{טז} לכן יש תורת כלי עליה אף שעריין לא יחרה משא"כ בשניטל חרשה אדם זורקה לבין הגרומאות^{טז}:

בז שירי מחצלאות^{טכא} שבלו^{טכב} אע"פ שאינן ראויות לישוב עליהן מותר לטלמלן שלא נפקע מהם שם כלי שהיה עליהן^{טכג} הואיל והן ראויות עריין לכסות בהן איזה טינוף^{טכד} ואם זרקן לאשפה מבעוד יום אסור לטלמלן^{טכה} כמו שנתבאר למעלה^{טכו} בשברי שאר כלים:

בזא אבל ממלניות^{טכז} שהן שירי כגדים שבלו^{טכח} אם אין בכל אחת מהן ג' על ג' אצבעות אסור לטלמלן^{טכט} מפני שאינן ראויות לא לעניים ולא לעשירים^ל ואם יש בהן ג' על ג' והן של עני מותרים כל העניים שבעולם לטלמלן^{לא} שהן ראויות להם למלאי בבגדיהם^{לב} אלא אם כן זרקום הבעלים לאשפה מבעוד יום^{לד} אבל עשירים אסורים לטלמלן אע"פ שהן של עני^{לז} אלא אם כן יש בהן ג' מפתחים על ג' מפתחים שאז הן ראויות גם לעשירים^{לח} ועשיר שהוא דר בכיתו של עני^{לז} זה שהמלניות שלו היה הוא נגדר אחר בעל הבית ומותר לטלמלן אע"פ שאינן ראויות לו הואיל והן ראויות בבית זה שהוא דר בו^{לז} אבל ממלניות של עשירים שהן פחות מנ' מפתחים על ג' מפתחים אסורות אף לכל העניים שבעולם שכיון שהוקצו לבעליהן העשירים^{לח} מפני שאינן ראויות להם הוקצו לכל העולם מפני שנעשו כאילו זרקו אותן בעליהן לאשפה^{לח} וכן הדין בכל כיוצא בזה כמו שיתבאר^{לח}.

ויש אומרים^{לח} שמלניות שהן שירי סתם כגדים אע"פ שאין בהם ג' על ג' אצבעות מותרות במלמול לכל אדם הואיל והן ראויות לקנח בהם איזה טינוף ולא חלקן^{לח} בין ג' על ג' אצבעות לפחות מכן אלא בממלניות שהן שירי מליתות של מצוה שאדם בודל עצמו מלקנח בהן ומלהשתמש בהן תשמיש מגונה^{לח}.

והעיקר כסברא הראשונה^{לח} שאף שהן ראויות לקינוח אין תורת כלי עליהן בשביל כך אלא אם כן ייחדן לכך שאף שברי שאר כל הכלים אין תורת כלי עליהם אף אם הם

של אביי שם. רמב"ם שם.	שטו אביו שם. מור וש"ע שם.
שלא תוס' קבו, ב ד"ה כיון. ט"ז סוף פירוט. וראה גם מ"א מקע"מ.	שטז נהן שלא חפזו מקומה – ראה מ"מ וציונים.
שלב רש"י כפן, א ד"ה חוץ.	שז אביו שם. מ"א ספקיה.
שלג עיין פכ"ז דכלים מ"ב דלא תתוס' מנן, א ד"ה בגדי.	שזא רש"י שם ד"ה הנימלך.
שלד מ"ז שם.	שזב רש"י שם ד"ה וזמיו.
שלה ראה נגרא מן, א וברש"י שם ד"ה בגדי עשירים.	שכ אביו שם.
שלו דומ' קבו, ב שם. מ"ז שם.	שכא שחזאל קבה, א. מור וש"ע מ"ב.
שלוז מ"ז שם.	שכב רמב"ם פכ"ז ד"ה. מ"מ שם שכן פירשו בלכות.
שלה ר"ן שם. מ"א שם.	שכג וראה רש"י שם ד"ה קרובות.
שלט מ"ז שם.	שכד רד"ה שם (ממ, א).
שמ ספ"מ. וראה גם לעיל ס"ל.	שכה רבא שם. ש"ע שם.
שמא דאביד' הובא בר"ן (ב) ד"ה מנפת ובמ"א פכ"ז ד"ה. ש"ע מ"ג כשם ויש מתירין.	שכה רמב"ן קבה, ב ד"ה הא. הובא במ"מ שם. ש"ע שם.
שמב כגורא קבה, א.	שכו ספק ל.
שמג ראב"ד כפי שמוכר בר"ן שם. מ"ז מק"ב.	שכז אביו קבה, א.
שמד משמנות הש"ע שם.	שכח רמב"ם פכ"ז ד"ה.
	שכט אביו שם. רמב"ם שם. מור. דעה א' בש"ע מ"ג. ולענין גולד (בילימ) ראה לעיל סי' רסד פכ"ז.

ראויים לקנינה אם לא ייחרם לכך או שראויים לסמוך בהם איזה כלי ולא ייחרם לכך אלא אם כן ראויים לכיסוי כלי כמו שנתבאר למעלה ^{שם}:

מב מנעל ^{שם} בין חדש ^{שם} בין ישן ^{שם} שהוא מהורק על הדפוס ^{שם} מותר לשוממו מנעל ^{שם} בין לשמוט את הדפוס מתוך המנעל בין לשמוט המנעל מעל הדפוס ^{שם} ואין כאן איסור בטלמול הדפוס ^{שם} מפני שהדפוס יש עליו שם כלי אלא שמלאכתו לאיסור ומותר לטלמול לצורך מקומו ^{שם} דהיינו הללו של המנעל שהדפוס בתוכו ^{שם}:

מג סנדלים שבימיהם היו להם שתי רצועות קבועות בשני צדדיהם אחת בצד פנימי לבין שני רגלים ואחת לצד חוץ ^{שם} וכורכים שתי הרצועות על הרגל למעלה להחזיק שני צידי הסנדל על רגלו מפני שלא היה עור בסנדליהם אלא בצדדי הסנדל בלבד אבל מלמעלה היה פתוח לגמרי לפיכך היו צריכים שתי רצועות להחזיק שני צדי הסנדל על רגלו ^{שם} ואם נפסקה אחת מהן אי אפשר ללכת בו עד שיתקנו ^{שם} ואעפ"כ מותר לטלמול אף אם נפסקה עם מקום קבועותה מפני שעדיין יש תורת כלי עליו ^{שם} הואיל והוא ראוי לחזור ולהקנו ^{שם}.

כמה דברים אמורים כשנפסקה הפנימית ^{שם} של בין הרגלים שאם יתקנה אין תיקונה נראה ^{שם} אבל אם נפסקה החיצונה אין דרכה לתקנה מפני שתקונה נראה לכל וגנאי הוא ^{שם} ולפיכך במל הסנדל מתורת כלי ואסור לטלמול ^{שם} ואינו רומה לשכרו שאר כלים שמתירים בטלמול הואיל והם ראויים לכיסוי כלים ^{שם} אבל הסנדל אין דרכו לכסות בו כלים מפני מאיסותו ^{שם}:

מד ואם נפסקה כשהוא מולך בכרמלית התירו לו ליטול גמי לח שהוא מאכל בהמה ומותר בטלמול ולכרוך אותו על הסנדל ולקשור להקנו שלא יפול מרגלו ^{שם} אבל אסור לקשור עליו חוט או משיחה שמא יבטלם להיות קבועים שם לעולם ונמצא עשה קשר של קיימא ^{שם} ואף בגמי לח לא התירו כן אלא בכרמלית שאם לא יעשה כן ויעזוב הסנדל שם יגנב משם אבל בהצר שהוא נשמר שם אסור לקשור בגמיו ^{שם} שמא ימולך ויבטלנו ^{שם} בין שנפסקה רצועה הפנימית בין החיצונה אלא שאם נפסקה פנימית רשאי לטלמול להצניעו במקום מוצנע באותו חצר ואם נפסקה החיצונה אסור ^{שם} כמו שנתבאר ^{שם}:

שס רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן וזרכי יהודה בברייתא שם. מור וש"ע שם.
שסא רש"י שם. ב"י שם. לבוש שם.
שסב רש"י שם. ב"י שם. מ"א שם.
שסג מור וש"ע שם.
שסד כרעיל כב"ד וסכ"פ.
שסה ב"י שם בספג. וראה מ"א סקכ"ב. וראה קובץ דברי תורה ה"ג ע' מב. גירלה תורה (ג). המ"ה ע' קא.
שסז רבי אבהו קיב, א. מור וש"ע סמ"ו.
שסח מ"א סקכ"ב.
שסט רב יוסף שם. מור וש"ע שם.
שסט כסף משנה פ"י ה"ד בשם הרמ"ך. וראה תהלה לדרו ס' שז מ"ק ג. תבואת שמש ע' קעד.
שע רב יוסף שם ורש"י ר"ה וראו.
שעא סוף מ"ג.

שמה סכ"ח וראה גם לקמן ס' ש"ב ס"ח.
שמו ברייתא קטא, כ ברכין.
שמו מור וש"ע ס"ד.
שמה ראה מ"ז סק"ג.
שמוט גמ' שם אליבא דרבא.
שנ מור וש"ע שם.
שנא ב"ח ר"ה מנעל, מ"ז שם.
שנב רש"י שם.
שנג גמ' שם ליבא ורש"י ר"ה הניהא. מור וש"ע שם.
שנד לבוש ס"ד. וראה גם רש"י שם בסופו. לקמן סמ"ו.
שנה רש"י קיב, א ר"ה ראי.
שנו רש"י שם ר"ה אופסוק, מ"א סקכ"ח.
שנז מ"א שם.
שנח מור וש"ע סמ"ו.
שנט ב"ח ר"ה ומש' ובהצר. לבוש סמ"ו.

הלכות שבת שח

תנה

מזג וכל זה בסנדלים שלהם שמשנפסקה הרצועה אי אפשר לנועלו כלל אבל סנדלים שלנו אף אם נפסקה הרצועה ראוי לנועלו ותורת כלי עליו ומותר למלטלו בכל

ענין שש"ב:

מזג חלוק שכבסו אותו ותחבו בו קנה שש"ב מערב שבת שש"ב לתלותו בו לייבשו יכול לשומטו מן הקנה אבל ליטול הקנה מתוכו אסור לפי שאינו כלי שש"ב אלא אם כן ייחד הקנה לכך שש"ב שאו נעשה עליו תורת כלי ע"י ייחוד זה כמו שיתבאר שש"ב ואם תחבו בו כלי מותר ליטלו מתוכו שש"ב אפילו הוא כלי שמלאכתו לאיסור שש"ב כיון שמלטלו זה הוא לצורך מקומו ש"ב דהיינו חלל החלוק שהקנה כתוכו ש"ב:

מזג כירה שנשמטה אחת מירכותיה ש"ב דהיינו פמפומין שלה כעין רגלים ש"ב אסור למלטלה לצורך גופה ש"ב גורה שמא יחזיר לה הרגל ויתקענה שם בחזק ויתחייב משום בונה ש"ב וכן ספסל ארך שנשמטה אחת מרגליו כל שכן שתיים אסור למלטלו ולהניחו על ספסל אחר ולישב עליו ש"ב אפילו נשמטה הרגל מבעוד יום אלא אם כן ישב עליו כך פעם אחת קודם השבת כלי החזרת הרגל ש"ב שאו אין לחוש שמא ימלך להחזירה ולהקענה בשבת ש"ב אבל אסור להחזירה לשם בשבת אפילו ברפיון גורה שמא יתקענה בחזק ש"ב אלא אם כן דרכה לעולם להיות שם רפוייה ש"ב כמו שיתבאר בס"י שו"ע ש"א.

וכל זה כשנשמטה הרגל אבל אם נשברה מותר למלטל הספסל ולהניחו על ספסל אחר ולישב עליו אפילו לא ישב עליו כך קודם השבת שכאן אין לחוש שמא יחזרנה ויתקענה ש"ב כיון שראשה נשאר בספסל:

מזג לבנים שנשארו מהבנין מותר למלטלם לפי שמעטה אינן עומדין לבנין אלא להכמך ולשבת עליהם ש"ב ולכן תורת כלי עליהם ש"ב ואם סוידם זה על זה גילה דעתו שהקצם לבנין ואסור למלטלם ש"ב שאין תורת כלי עליהם ש"ב:

מזג קוץ המונח ברשות הרבים מותר למלטלו פחות פחות מר' אמות ש"ב עד שישלקנו לצדו רשות הרבים ש"ב ובכרמלית ממלטלו כדרכו אפילו הרבה ש"ב בעקרה אחת ח

שפ תרומת הדשן ס' ע"א רמ"א סמ"ז.	שעב מ"א סקל"ח.
שפז רמ"א שם.	שעג רב חסדא קמ, איב ורש"י שם ר"ה משלפא. מור
שפח מ"א סקל"ז.	שעז ושו"ע סמ"ז.
שפט כ"י סמ"י שגו. רמ"א סמ"ז ומ"ו סמ"ז.	שעד ר"ן שם (נה, א) ר"ה משלפא. הובא במ"א סקל"א.
שפז מ"א סקל"ד.	שעה וראה גם לעיל ס' שא סמ"ז.
שצא סעף כא.	שעה רב חסדא שם. מור ושו"ע שם.
שצב מ"ו סקל"ד	שעו מ"א סקל"א.
שצג רב נתנן קכד, ב לפרש"י שם ר"ה דהיינו. ביצה לא, ב לפרש"י שם ר"ה שרי. מור ושו"ע סמ"ז.	שעז סמ"ז גבי נדבך של אבנים ושם הצריך יחוד לעולם. או אולי הבונה למב"ה, ע"ש.
שצד רש"י שם. כ"ז ר"ה לבנים. מ"א סקל"ה.	שעה רבא קמ, ב. מור ושו"ע שם.
שצה רב נתנן שם ורש"י שם. ביצה שם ורש"י שם. מור ושו"ע שם.	שעט מ"מ מ"ב ר"ה. מור ושו"ע שם.
שצו מ"א סקל"ז. וראה גם לעיל ס' רב ק"א סק"א: משום דבישלם מותרת כלי בסודרום. וראה גם לקמן ס' תצט ק"א סוף סק"ב.	שפ לבוש סמ"ז.
שצז רבינא מב, א. מור ושו"ע ס"ה.	שפא וראה גם לעיל סוף סמ"ב.
שצח רש"י שם ר"ה קוץ.	שפב רב קלה, ב. מור ושו"ע סמ"ז.
שצט רבינא שם. מור ושו"ע שם.	שפג רש"י שם ר"ה מירכותיה.
ת רש"י שם ר"ה אפילו.	שפד ראה תהלה לרוד ס"ק כב. מ"מ ועינים. הע"ב שג ע' כז.
	שפה נמי ורש"י שם ר"ה שנא. מ"ז סק"ה. מ"א סקל"ב. וראה לקמן ס' שג ס"ד, וש"ג.

הלכות שבת שח

תנו

מפני שיש לחוש שמא יזוקו בה רבים ובמקום היזק רבים לא גזרו על שבותיה^א מלטול ר' אמות בכרמלית או פחות פחות מר' אמות ברשות הרבים^ב ומלטול מוקצה^ג:

ג חרות^ד של הקלחה יש מהם שמייחדים אותם לישיבה ויש מהם שעומדים לשריפה כשאר עצמיה^ה ואם קצצם מן הקלף לשריפה הרי הם מוקצה כשאר עצים ואסור לטלטלם^ו שאין תורת כלי עליהם הואיל ועומדים לשריפה^ז.

אבל אם נמלך עליהם^ח אה"כ שיהיו עומדים ומיוחדים לישיבה עד עת שיצטרך לפנותם הרי מחשבה זו מוציאה מידי מחשבה הראשונה^ט אם נמלך בן קודם השבת^י ונעשה עליהם תורת כלי^{יא} ומותר לטלטלם בשבת^{יב} לסדרם לישב עליהם^{יג} אע"פ שבשעה שנמלך עליהם בחול לישיבה לא היה ברעתה בפרוש גם בשבת אלא נמלך בן על ישיבת החול^{יד}.

ואפילו אם לא נמלך עליהם שיהיו עומדים ומיוחדים לישיבה אלא שחשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם למחר בשבת בלבד ולמוצאי שבת ישתמש בהם לשריפה מותר לטלטלם ולסדרם לישב עליהם בשבת זו^{טו}:

נא ואפילו אם לא חשב עליהם כלל לישיבה אלא שאירע מקרה שישב עליהם מעט קודם השבת מותר לטלטלם בשבת לסדרם ולישב עליהם^{טז} והוא הדין לצורך מקומם או לצורך עצמם כדן כלי שמלאכתו להתיר^{יז} לפי שבין שרכם של היות לייחדם ג"כ לישיבה לפיכך כיון שישב עליהם הוכנו לישיבה על ידי בן ונעשה עליהם תורת כלי^{יח}:

נב אבל שאר עצמיה^{יט} וכן נרביך של אבנים^כ אע"פ שישב עליהם פעמים רבות בחול וגם חשב עליהם שיהיו עומדים לישיבה גם בשבת עד עת שיצטרך לפנותם מכאן לא ירד עליהם תורת כלי על ידי כך לפי שאין דרכם של שאר עצים ואבנים לייחדם לישיבה^{כא} מפני שאין נוח לישב עליהם^{כב} כמו על החירות לפיכך לא הוכנו לכך ע"י ישיבה או ע"י מחשבה בלבד כל שלא ייחדם לכך לעולם^{כג} אלא אם בן

תטז ר"ן שם ר"ה ונשאל, מפורש רש"י שם ר"ה ואע"פ, ועובדא דרבי תנינא בן עקיבא שם.
תז רב אסי ג, א, רמב"ם פ"ה דב"א, מור ושולע שם.
תיח ראה רמב"ן במלחמות (מגן, א), וראה לעיל סי' רנ"ג ק"א סק"א שמשמע שהדין בן גם בחשב שבסקעף נ, וראה גם לקמן סי' ש"ג ס"א (כשאר כל הכלים), ולקמן סוף ס"ג (כלל צרכיו).
תיט רמב"ן שם בסופו.
תכ מ"א סק"ג, וראה גם לעיל סי' רנ"ג ס"ה.
תכא רמב"ם פ"ה דב"א בר' יוחנן קבה, ב, שולע סכ"ב, והן אבנים סדורות ומוקצות לבגד (רש"י שם ר"ה נרביך), וראה לעיל סי' רנ"ג ק"א ריש ס"ק א, ודו"ט אפילו אינו מקפיד מלישב עליהם.
תכב מ"מ שם, ב"י ר"ה חירות, מ"א שם, וראה גם לעיל סי' רנ"ג ק"א סק"א, לקמן סי' תצה ק"א ס"ק ה.
תכג רמב"ן במלחמות מגן, א בשם הירושלמי ביצה פ"א ה"ג, וראה לעיל שם שהביא מעם אחר המובא ברמב"ן שם מפני שהם חשובים.
תכד ראה מור ורבי' סי' רנ"ג ר"ה ומ"ש ואתן, ע"פ שולת הרשב"א ח"א סי' תשנ, וראה כ"י סי' שח ר"ה חרות.

תא שולע שם, וראה גם לקמן סי' שלד סכ"ב.
תב ראה רש"י שם ר"ה ק"ן, וראה גם לקמן סי' שמט ס"ג.
תג וראה גם לעיל סכ"ה ט"ג.
תג ענפים.
תד בריות ג, א.
תו מ"מ פ"ה דמ"א לרמב"ם, ב"י ר"ה חרות, מ"א סק"ג.
תז בריות שם, מור ושולע ס"ב.
תח משמעתה הנגזר קב, ב.
תט רשב"ג שמואל ג, א, וכל שכן הוא לרב אסי ולקמן סוף נג, בן כתבו הר"ן שם (בג, רע"א) והרא"ש פ"ד סי' ה, וכן פסק הרמב"ם שם.
תי מ"מ שם, מ"א שם.
תיא רמב"ם שם, מור ושולע שם.
תיב משמעות הרא"ש פ"ז סוס"י ה, וראה גם לקמן סי' ש"ג ס"א.
תיג רמב"ם שם, וראה גם רש"י שם ד"ה צורך, מ"א סק"א, וראה גם לקמן מ"ב, לעיל ס"ד.
תיד מור ושולע שם.
תטו רא"ש פ"ד סי' ה, מור ושולע שם.

הלכות שבת שח

תנו

עשה בהם מעשה רב^{חכב} להכניס לשיבה דהיינו שסדרם מבעוד יום כדי שיהיו מוכנים לישב עליהם למחר^{חכג} שמועשה גדול כזה מועיל להוריד עליהם תורת כל^{חכד} אע"פ שאין דרכם לייחד לכך אבל אם שפשפם מבעוד יום כדי לישב עליהם למחר הרי זה מעשה כל שהוא ואינו מועיל כלום^{חכה}.

וכל זה אינו אלא להתיר לטלטל בשבת^{חכז} לסדרם לישב עליהם אבל לישב עליהם כך בלי שיעו בהם לסדרם מותר בכל ענין^{חכח} אע"פ שלא ישב עליהם מעולם ולא חשב עליהם שום מחשבה ולא עשה בהם שום מעשה מבעוד יום שכל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול בלבד ואף אם הם מתענגעים תחתיו בשיבתו אין זה נקרא טלטול שטלטול כלאחר יד הוא^{חכט}.

ולטלטלם שלא לצורך ישיבה אלא לצורך מקומם או לצורך אחר אסור בכל ענין שאין מעשה הסידור מועיל אלא לטלטול שלצורך ישיבה שבשביל כך סידורם^{חכ"ב}:

ג אסור לטלטל בקעת עץ או אבן לכסות בהם פי החבית או לסגור בהם את הדלת או להכות בהם בכרזא לסתום הנקב שבחבית אף אם כבר נשתמש בהם תשמיש זה פעמים רבות בחול וגם חשב עליהם מבעוד יום להשתמש בהם תשמיש זה בשבת אין זה מועיל כלום אלא אם כן ייחרם לכך לעולם^{חכ"ג} שאז ירד עליהם תורת כל^{חכ"ד} ע"י שנתייחרו לתשמיש זה לעולם אבל מה שיחרםם לתשמיש זה לשבת זו בלבד אין זה מוריד עליהם תורת כלי אלא אם כן עשה בהם שום מעשה של תיקון^{חכ"ה} המוכיח שהם מוכנים ועומדים לכך^{חכ"ו} שאז מותר לטלטל לצורך אותו דבר שהוכנו לו אבל לא לצורך אחר^{חכ"ז}.

כמה דרכים אמורים בכיסי פי החבית וסגירת הדלת והכאה בכרזא וכיוצא בדברים אלו שאין דרכם של עץ ואבן לייחד אותם לכך אבל אם חשב עליהם להשתמש בהם למחר תשמיש שדרכם לייחד אותם לתשמיש זה כגון שחשב על האבן לפצוץ בה אגוזים למחר אע"פ שלא ייחרה לכך אלא לשבת זו בלבד מותר לטלטלה^{חכ"ח} גם לכל צרכיו^{חכ"ט} לפי שבזיון שהוא ראוייה להתייחד לכך לעולם ודרכה בכך לפיכך די לה בהכנה קלה להכינה לכך דהיינו כמחשבה לשבת זו בלבד^{חכ"י} או אם נשתמש בה כבר תשמיש זה מבעוד יום אפילו פעם אחת בלבד הוכנה לכך אע"פ שלא חשב עליה לשבת זו^{חכ"כ}:

תכה ראה רמב"ן במלהמות שם. וכל"ה משמעות רש"י שם ד"ה צאו.

תכו רבי אמי שם. רמב"ם שם. שו"ע שם.

תכז רש"י שם. מ"א שם. מ"א ס"ק מא"ב. וראה לעיל ס' דגם קו"א ס"ק א (ד"ה אלא שלכן).

תכה רש"י שם לדעת רבי אבא.

תכט ראה רש"י שם. מ"א סקמ"א.

תל מ"א שם. וראה גם לעיל ס"ה.

תלא כרילעל שם ש"נ.

תלב רמב"ן במלהמות שם.

תלג תשבת דרשב"א ה"א פ' תשנ. וגם דר"ן פ"ד רש"י שם.

תלד ראה רש"י מה, א ד"ה מוכן. ר"ן שם (בב, א) ד"ה

בעא.

תלה מורדכי רמז תמו בשם רבינו ברוך. הובא בב"י ד"ה חריות. וראה גם רמב"ן במלהמות שם (מג, א). מ"א סקמ"ב.

תלו משמעות הרמב"ן שם. וכל"ה מלושן דמ"א שם.

תלו משמעות הרמב"ם פ"כ ה"א. וראה רמב"ן ומורדכי שם. תהלה לדוד ס"ק ל. מנחת יצחק ח"ה סי' קכט ח"ה סי' כג.

תלח ר"ן (בג, א) ד"ה ונשאל. שו"ע ס"ב.

תלט ראה לעיל מ"א: לצורך מקומה או לצורך עצמה כדין כלי שמלאכתו לחיות.

תמ ר"ן שם. שו"ע שם. מ"א סקמ"ג. וראה גם לעיל ס"ג.

תמא ב"י כר"ה חריות. הובא ראוי ממשנה סה, א פורפת כו' וראה גם לעיל מ"א ש"נ.

הלכות שבת שח

תנח

נד זמורה^{חטב} שיש בראשה עקמומיות בעין מולג שראוי לתלות בה רלי ולמלאות בה^{חטב} אע"פ שחשב עליה מערב שבת למלאות בה בשבת אסור למלאות בה אלא אם כן היתה קשורה ברלי מערב שבת^{חטב} גורה שמא תהיה ארוכה לו ויקטמנה מתוך שהיא רכה ונוחה ליקטם ונמצא מתקן כלי בשבת^{חטב}:

נד ענף שנחתך מן האילן מבעוד יום להניף בו על השלחן להכריח בו הזבובים מותר להניף בו בשבת^{חטב} ולטמלו כשאר כל הכלים שבין שייהרו לכך^{חטב} עשאו כלי גמור^{חטב} והוא הדין אם ייהרו לאיים על התנוקות שיכבם בו^{חטב} והוא שייהרו לכך מבעוד יום^{חטב}.

אבל אסור לתלוש ענף מן המכבדת שמכבדים בה הבית מפני שעל ידי תלישה זו מתקנו להשתמש בה מה שהוא חפץ להשתמש בו דהיינו הכאת התנוקות וכל דבר שמתקנו להשתמש איזה תשמיש יש בו איסור משום תיקון כלי^{חטב} כמו שיתבאר בס"י ש"מ^{חטב} ואפילו על ידי נכרי אסור לתולשו דהיינו לנתקו ולהוציאו מתחת הכרך שעל המכבדת^{חטב} ואין צריך לומר שאסור לשבור ענף מן המכבדת שיש בשבירה זו עוד איסור אחר משום שבירת כלי כמו שיתבאר בס"י של^{חטב} אבל כשמוציא ענף שלם אין בזה משום סתירת כלי שהרי זה דומה לכלי של פרקים שאין בפרקתן משום סותר אלא אם כן תקועים בחיזוק ואומנות כמו שיתבאר בסיומן ש"ג^{חטב}:

נד פשתן סרוק וצמר מנופץ שנותנים על המכה^{חטב} אע"פ שלא חשב עליהם שיהיו מיוחדים למכתו אלא הניחם על מכתו דרך מקרה קודם השבת והסרוס ממנה לאתרו^{חטב} מותר למלמלם בשבת^{חטב} ליתנם על מכתו^{חטב} או לצורך אחר לפי שדברים אלו דרכם ליתחם למכה לכן הוכנו לכך בהנחה בעלמא יורד עליהם תורת כלי^{חטב}.

ואין צריך לומר אם חשב עליהם מבעוד יום^{חטב} שיהיו מיוחדים לתתם על המכה^{חטב} אע"פ שלא נתנם עדיין מעולם על המכה או אפילו לא חשב עליהם שיהיו מיוחדים ועומדים למכתו אלא חשב עליהם מבעוד יום להניחם עליה למחר בשבת בלבד ולמוציא שבת ישליכם^{חטב} ואין צריך לומר אם עשה בהם מעשה מבעוד יום להכינם לכך כגון שצבעם בשמן וכרכן במשיחה^{חטב}.

ואין איסור בהנחתם על גבי המכה בשבת משום רפואה שגורו עליה משום שחיקת

תנו ברייתא נ, א לפ"ש"י שם ר"ה פקודין ור"ה בצ"פא.
תנו ברייתא שם ורש"י ר"ה ואם, ותוס' ר"ה אבל ור"ה ואם, דהיינו כרב אפי' לעיל ס"א.
תנח ראה תוס' שם ר"ה אבל. וראה גם לעיל ס"א שם ס"ה.
תנט מור וש"ע סכ"ד.
תס כדלעיל ס"א וס"ג.
תסא כשמואל ורשב"ג דמעיף נ, שכתבו התוס' שם ר"ה ואם, וראש פ"ד ס"ה ה, והוא הדין הכא. ש"ע שם.
תסב ש"ע שם.
תסג כמו שנתבאר לעיל סוף ס"ג בשם ר"ן מפירוט רש"י.
תסד שם ברייתא. מור וש"ע שם.

תמב משנה קכד, ב וגמרא שם.
תמג רש"י שם ר"ה שאינה. מ"א סק"ל.
תמד משנה נגמ' שם. רמב"ם פכ"ג ה"ז. מ"א שם.
תמה רב אשי שם ורש"י שם ר"ה גיורה. מ"א שם. וראה לקמן ס"י שד ס"א. ס"י שם ס"ז.
תמו שבלי הלקט ס"י קב. ש"ע סכ"ז.
תמוז מ"א סקמ"ה.
תמוח שבלי הלקט שם. ש"ע שם.
תמוט מ"ז סק"ג. וראה הל' ת"ת לאדרי"ז פ"א ה"ג.
תנ מ"ז שם (בסופו).
תנא אופן ה"ב בג"ז שם.
תנב מעיף י.
תנג מ"ז שם.
תנד ס"ג וש"י.
תנה ס"ח וסכ"א.

הלכות שבת שח

תנא

סממנים כמו שיתבאר בס' שכ"ח^ס לפי שהם אינם מרפאים ואין מניחים אותם אלא כדי שלא יסרנו הבגדים את המכה^ס:

גז וכן פשתן סרוק וצמר מנופץ שמניחים בעלי הקרחה בראשיהם כדי שהיו נראים כבעלי שער^ס אע"פ שלא חשב עליהם שהיו מיוחדים לכך אלא הניחם על ראשו דרך מקרה פעם אחת בחול מותר למלטם בשבת^ס להניחם בראשו או לצורך אחר ואין צריך לומר אם חשב עליהם מבעוד יום שהיו מיוחדים לכך אע"פ שלא הניחם בראשו מעולם או אפילו לא חשב עליהם מבעוד יום שהיו מיוחדים לעומדים לכך אלא חשב עליהם מבעוד יום להניחם בראשו למחר בשבת בלבד ולמצואי שבת יסורם ממנו ויעשה לו אחרים ואין צריך לומר אם עשה בהם מעשה מבעוד יום להניחם לכך כגון שצבען לפני וכרכן במשיחה^ס.

וכל זה להניחם בראשו בביתו אבל לצאת בהם לרשות הרבים יש אוסרין^ס אלא אם כן עשה בהם מעשה שצבען או שכרכן ואם לאו לא יצא בהם אלא אם כן הניחם בראשו פעם אחת מבעוד יום אבל מחשבה וייהודר אין מועילים אלא לענין מלטול ולא לענין הוצאה^ס לפי שכיון שלא הניחם בראשו מבעוד יום וגם אין בהם מעשה המוכיח שהם מתוקנים לכך הרי זה נראה כמעררים להוציאם בראשו^ס משא"כ בפשתן וצמר שעל גבי המכה הרי מכתו מוכחת עליו שהוא צריך להם ואינו נראה כמעררים אע"פ שלא הניחם עליה מבעוד יום^ס:

גז עורות^ס בין עבודין בין שאינן עבודין^ס מותר למלטן מפני שראויין להסמך ולשבת עליהם^ס ויש תורת כלי עליהם^ס בין שהם של בעל הבית בין של אומן המעבדו^ס ומכרין^ס שאף הוא אינו מקפיד עליהם להסמך ולשבת עליהם^ס ואינו חושש שמא יפתחו דמיהם ע"י כך.

במה דברים אמורים^ס שמותר למלטל עורות שאינן עבודין כשנתייבשו כבר אבל כשהם לחים אינם ראויים להסמך ולשבת עליהם אלא מרוחק^ס ואין דרכם בכך^ס ולכן אין עליהם תורת כלי בשביל כך ואסור למלטם ויש מי שמתיר^ס אף בלחין^ס של בהמה גסה ואוסר של בהמה דקה אף ביבשין מפני שאינן ראויין להסמך ולשבת

תעה כרייתא טמא, ב.
תעו רש"י במשנה שם ד"ה ומלטלין.
תעז ראה מ"א סק"ה. לעיל סב"ח.
תעה רבי יוסי בברייתא שם. מור וש"ע סב"ח.
תעט רש"י טמא, סק"א ד"ה אבל.
תפ ר' ישמעאל כ"י יוסי טמא, רע"ב ורש"י שם ד"ה הביא. רמב"ם פ"ז ה"ב.
תפא תוס' טמא, א ס"ה מונחין בשם ר"ת. ש"ע שם.
תפב ר"ן ביצה (ה, א) ד"ה מתייב בשם ר"ת.
תפג משמעות התוס' זכוחים צד, א (ע"פ גירסת השמנ"ק אות לב).
תפד תוס' שם (וכן במכוס שם) בשם רש"י קטו, ב ד"ה ברתרי. ב"י שם. רמ"א שם.
תפה מ"א סקמ"ו.

תסה ס"א. וראה גם לעיל ס' שא ס"ט.
תסו רש"י שם ר"ה במונ'. מור וש"ע שם. וראה גם לעיל שם ס"ח. לקמן ס' שכת סב"ב. וראה גם ס"א.
תסז פירוש ר"ח בברייתא ג, א. הובא גם בתוס' שם ד"ה בקפיוק. רשב"א שם בשם רב האי גאון. הובא גם ב"י מוס"י שם.
תסח תוס' שם ד"ה אבל. ועין לעיל ס' שא סס"ב.
תסט כרמלוק מ"ו וש"י.
תע רבי יונה הובא ב"ין (כג, א). ב"י ר"ה וכן פתק. וראה גם ש"ע ס' שא ס"ג.
תעא מ"א סקמ"ו. וראה לעיל ס' שא סס"ב.
תעב ראה ר"ן שם. מ"א שם.
תעג עין ב"י מוס"י שם, וזמ"א שם סק"ב, מזה שכתבו בשם הגדול מיימנותי פ"ט המ"ו אות ג בשם ר"י.
תעד משנה טמא, א.

הלכות שבת שח

תס

עליהם מחמת קמנן¹⁹¹ והעיקר כסכרא הראשונה¹⁹² כמו שיתבאר בסיומן של"ד תפח וסיומן תצ"ט תפח¹⁹³;

גמ' נסרים של בעל הבית מותר למלטלם ושל אומן אסור¹⁹⁴ מפני שהוא מקפיד עליהם¹⁹⁵ מלהשתמש בהם שום תשמיש שלא יתקלקלו¹⁹⁶ והרי הם מוקצה מחמת חסרון כוים¹⁹⁷ ואם חשב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים בשבת או שום תשמיש אחר מותר למלטלם¹⁹⁸;

ם מותר להעביר מעל השלחן פרוזין פחותים מכותים¹⁹⁹ אף שאינן עומדים לאכילת אדם²⁰⁰ אלא לבהמה²⁰¹ או לעופות וכן עצמות²⁰² שראויים לכלבים²⁰³ וקליפי פירות²⁰⁴ שראויים לבהמה²⁰⁵ כגון שריטום של קיטנית שהקיטנית גדל בתוכם²⁰⁶ וכל כיוצא בהם מותר להעבירן מעל השלחן מפני שמותרים במלטול כשאר מאכלי בהמה ואף על פי שנתפרקו העצמות מהבשר והקליפות מהפירות בשבת עצמה והרי הן נולד²⁰⁷ כמו שיתבאר בס' תק"א²⁰⁸ אין בכך כלום שהנולד מותר בשבת²⁰⁹ אבל כיו"ט יש להחמיר בנוולד²¹⁰ ולהזהר שלא להעבירן מעל השלחן אלא כמו שיתבאר²¹¹.

ואם אין הקליפות ראויים לבהמה²¹² כגון קליפי אגוזים [ג] שקדים²¹³ וכיוצא בהן שהן אסורות במלטול²¹⁴ כעצים ואבנים²¹⁵ אסור להעבירן מעל השלחן בין בידיו בין ברבר אחר שבידיו כגון לזרן בסכין וכיוצא בו²¹⁶ ולא התירו מלטול ע"י דבר אחר אלא כשרבר האסור כבר הוא מונח על דבר המותר והוא מטלטל בידיו הרבר המותר והרבר האסור מיטלטל עמו מאליה²¹⁷ כגון שמנער בידיו את המבלא²¹⁸ או את המפת²¹⁹ שהקליפות מונחות עליה כבר והן ננערות ג"כ ונזבלות מעליה מאלהן שהמבלא לא ננשיות בסים לדבר האסור הואיל ולא היו הקליפות מונחות עליו בבין השמשות²²⁰ שהוא תחלת בניסת השבת²²¹ משא"כ כשמנרדן בסכין אינן מיטלטלין מאלהן אלא הוא מטלטלן ע"י הסכין שנעשה לו כיד ארוכה²²²;

תקב משנה שם ורש"י ד"ה ושער.
תקג ראה מ"א סקנ"ב.
תקד סוף פ"ג.
תקה בדלעיל סכ"ג תש"ג.
תקו בדלעיל שם תש"ג.
תקז בסוף זה וסעי' פא"ב.
תקה ר"ה שם, תוס' שם, מור וש"ע שם.
תקט וראה לקמן סי' תקא ספ"ו.
תקי ראה גם לקמן סי' שלו ס"ב, וראה סידור (הלכותא רבנא לשבתא), שפמנס' זה (ועוד) מוב' לננוע מלאכול אגוזים ולוים בשבת.
תקיב ראה לעיל ס"ב.
תקיג דלא כמ"ו סק"ח, ועיין באה"מ סק"ד' שרמ"ז ח"ו בו בס' שיא סק"ב, וראה לעיל סי' רנב ק"א סק"ג.
תקיד לקמן סי' תמ"ג, סי' תמו סוף פ"ו.
תקיו ר"ן (ב, ב) ד"ה וקשיא, והוא כשמלטל לצורך דבר הנותר – ר"ן שם, וז"ה לקמן סי' שט סוף פ"ו, סי' שיא ס"ה.
תקיז משנה שם, מור וש"ע שם.
תקטז ספ"ו ל"ח (ב, ד), הובא כב"י ד"ה ונ"ש ופירוש.
תקטז מ"א סק"ג.
תקיו ראה לעיל סי' רעא ק"א סק"ג.
תקיו נתבאר לעיל סי' רנב ק"א שם.

תפו תוס' שם בשם רש"י, ומשום כך גם אין עליהן תורת כלי (לעיל סי' רנב ק"א סק"א), ואם חשב מבעוד יום לטוב עליהם מותרין במלטול (רמ"א שם, לעיל שם בק"א, ע"ש).
תמו משמעות המ"א סי' תנפ סוף פ"ט.
תמח סכ"ב; עור של גיר המותר במלטול ע"ד שנתבאר בס"י שח.
תמט סוף פ"ח.
תנ ברייתא נמו, ב, מור וש"ע סכ"ו.
תנא גמ' שם.
תנב רש"י ד"ה מקפיד.
תנג בדלעיל רס"ד וש"ג.
תנד ברייתא שם, מור וש"ע שם, וראה לעיל סי' רנב ק"א סק"א הענין שנתחבה מועלת, וראה לעיל ס"ד.
תנח משנה קמ"ג, א, מור וש"ע סכ"ו.
תנז ראה תוס' שם ספ"ה פירוש; ר"ן שם (ג, ב) ד"ה גמ'.
תנז מונח שם.
תנח שם במשנה וכבר נזכרנו בנמו' מור וש"ע שם.
תנצט ברייתא קב', מנ"א, ר"ף שם, תוס' שם ד"ה עצמות, מור וש"ע שם.
תק משנה שם, מור וש"ע שם.
תקא ר"ף שם, תוס' שם, מור וש"ע שם.

הלכות שבת שח

תסא

סא ואסור להנביח הטבלא או המפה עם הקליפות שעליה ולטלטלה למקום אחר אלא צריך לנעוץ ממנה מיד ^{תקטז} ואע"פ שדבר המותר הוא שמטלטל ונושא בידיו למקום אחר ודבר האסור מיטלטל עליו מאילו ^{תקכ} מכל מקום לא התירו לטלטל מוקצה ע"י דבר אחר טלטול גמור כל שאפשר לנערו ממנו מיד ^{תקכא} שהניעור אינו טלטול גמור ע"י דבר אחר ^{תקכב} שכלאחר יד הוא ואם יש פת על הטבלא או על המפה שהקליפות עליה מותר להנביח עם הכל ולטלטלה לכל מקום שירצה מפני שהקליפות האלו הן בטלות לגבי הפת ^{תקכג}:

כב ואף אם אין על השלחן אלא קליפות אלו או שאר דברים שאינם מאכל לבהמה מכל מקום אם הוא בענין שאין הניעור בלבד מועיל לו כגון שהוא צריך להשתמש במקום השלחן בענין שאם ינערן ממנו כאן יפלו לארץ כאן לא יוכל להשתמש שם בארץ מה שצריך לו מותר לסלק השלחן למקום אחר אע"פ שהדברים המוקצים מותרים עליו ^{תקכד} שכיון שהוא לא נעשה בסים להם ^{תקכה} הרי הוא מטלטל דבר המותר ודבר האסור מיטלטל עמו מאילו ^{תקכו}:

כג הביולי קש וחבילי עצים ^{תקכז} רבים ^{תקכח} אם הזמינם ^{תקכט} למאכל בהמה מותר לטלטלם אפילו הם גדולים הרבה ^{תקל} אבל סתמן להסקה הן עומדין ^{תקלא} ואסור לטלטלם ובמקומות שסתם קש אינו עומד להסקה אלא למאכל בהמה או לשכב עליו מותר לטלטלו ^{תקלב}:

כד כל דבר שהוא ראוי למאכל מין חיה ועוף המצויים מותר לטלטלו ^{תקלג} ואפילו אינו ראוי לרוב מיני חיה ועוף כגון החצב שאינו ראוי אלא לצביים וההדרל שאינו ראוי אלא ליונים מותר לטלטלם ^{תקלד} במקום שהצביים והיונים מצויים דהיינו במקום שדרך סתם בני אדם לגדלם ורגילים בכך ולא די כמה שמצויים אצל השרים בלבד ^{תקלה}:

כה ודבר שאינו ראוי אלא לחיה ועוף שאינם מצויים באותה העיר אם יש לו מאורת מין חיה או עוף מותר לטלטל המאכל הראוי להם ^{תקלו} ואם לאו אסור ^{תקלז} ולכן אסור לטלטל העצמות במקום שאין כלבים מצויים כגון אם שוכת כשרה או במלון שאין שם כלב בין שנתפרקו מן הכשר בשבת בין שנתפרקו מערב שבת ^{תקלח} ועצמות קשים כל כך שאף לכלב אינן ראוין אסור לטלטלן ^{תקלט} בכל מקום כעצים ואבנים:

תקלא מ"מ פכ"ו ד"ה, הובא בב"ר ד"ה וחבילי. מ"ז סק"מ. מ"א סק"ג.
תקלב מ"א שם. מ"ז ס"ו שא"י סק"מ. וראה גם לקמן שם סכ"ו.
תקלג רמב"ם פכ"ו ה"ו. שו"ע סכ"מ.
תקלד רמב"ם שם. ובת"ק הרשב"ג בברייתא קבה, א. ד"ר"ן שם (ג, ב) ד"ה ונסקנא, להר"ף ודרמב"ם, דלא פליג אח"כ דתנ"י אלא מר כי אתריה כ"ו.
תקלה ראה ר"ן שם.
תקלו אמימר קבה, א. ראה ב"י סד"ה אין (ופשוט בגמ'.) שו"ע סכ"ח.
תקלז כתיב בברייתא שם וכסתם מתני' קבה, ב. שו"ע שם.
תקלח מ"א סק"ד.
תקלט משמעות הברייתא קבה, סו"ע"א. ר"ף שם (גמ, ב). תוס' קנה, א ד"ה ענמות. לעיל ס"ם.

תקטז כ"י שם ממשמעות הסמ"ג שם. וכ"ה משמעות השו"ע שם.
תקכ כב"ש הר"ן שם (המובא בסופו שלפ"ז).
תקכא ראה רשב"א קנה, א ד"ה אמר.
תקכב ראה תוס' קנה, א ד"ה האי. וראה לקמן ס"ו שם סוף ס"ו.
תקכג רא"ש בתשובה כלל כב ס"ו ה, לפי כ"י שם. שו"ע שם.
תקכד כ"י שם. שו"ע שם. ומבואר בשו"ע ס"ו שם מ"ד וס"ה לקמן שם ס"ו.
תקכה מ"א סק"ג. לעיל ס"ם.
תקכו ראה גם לעיל ס"ו ריש ק"א סק"ג.
תקכז משנה קנה, ב. מור ושליע סכ"ח.
תקכח רש"י שם ד"ה זרדים. וראה גם ב"י ד"ה הביולי.
תקכט רש"י קבה, א ד"ה התקנו.
תקל בברייתא שם וכתנא קמא. מור ושו"ע שם.

סז גרועיני תמרים במקומות שדרסם להאכילן לבהמות מותר למלטלן תסמ ומכל מקום אדם חשוב צריך להחמיר על עצמו שלא למלטלם אלא על דרך שינוי תסמ כגון שינוי אצלם התיכת פת תסמב או שאר דבר המותר במלטול תסמ ויטלטלם יחד לפי שבמקומות הרבה אין מאכילים אותם כלל לבהמות לכן יש לו להחמיר בהם אף במקום שמאכילין תסמד:

סז כל הקליפין והגרועיני שאינן ראויין לבהמה אוכל את האוכל הורקין תסמה כלשונו תסמו לאחוריו תסמו ולא יורקם ביריף תסמו וגם לא יורקם כלשונו לפניו ויסמוך ברעתו שכשהיו הרבה מהם לפניו וימאסו בעיניו יהיה מותר להוציאן משם כדון גרף של רעי שיחבאר תסמט לפי שאין עושין גרף של רעי לכתחלה תסנ כמו שיחבאר תסמא:

סח בשר חי אפילו חפל שאינו מלוח כלל מותר למלטלו תסמב מפני שראוי לאכילת אדם תסמג שיש בני אדם שדעתם יפה תסנד ובוססין תסנה בשר חי (שאיין איסור באכילתו משום דם תסנו כמ"ש ביו"ד סי' ס"ז תסנד) אבל בשר קשה שאינו ראוי לבוס אותו אסור למלטלו תסמו והוא הדין שאר דברים כיוצא בו כגון שומן חי צונן תסנט שאף שראויין לכלבים הרי אינן עומדים לכלבים אלא לאכילת אדם למוצאי שבת ובשבת אינן ראויין לו לכלום תסמט אבל בשר תפוח תסמא (פירוש שמסריה תסמב) מותר למלטלו מפני שראוי לכלבים תסמו ועומד לכלבים תסמז:

סח דג מלוח מותר למלטלו ושאינו מלוח אסור תסמה מפני שאינו ראוי לשום אדם ואינו עומד להשליכן לכלבים תסמו:

ע בשר של נכרי שנשחט היום מותר במלטול כמו בשר נבלה שמתה בשבת תסמו שיחבאר בס"י שכ"ד תסמו:

עא קמוע שאינו מומחה אע"פ שאין יוצאין בו תסמט מחשש שמא אין מועיל כלום ואין תורת תכשיט עליו תסמט וא"כ אין עליו תורת כלי כלל שהרי אינו ראוי לכלום אף

תקנד ראה ירושלמי עירובין פ"ג ה"א. רש"י קמב, ב ר"ה לאומצא. וראה גם לקמן סי' שכא סי"ו.
תקנה ראה חולין נו, סעי' א וברש"י שם ר"ה ער כאן ור"ה אבל.
תקנו ראה תוס' חולין ד, א ר"ה ונמכין.
תקנז סעיף ב.
תקנח מ"א סקנ"ו.
תקנט מ"א שם.
תקס בעל המבאר (נמ, ב) ר"ה טעמא. הובא במ"א שם. וראה גם לעיל סוף פ"ט.
תקסא ברייתא קבה, רע"ב. מור וש"ע שם.
תקסב רש"י שם ר"ה בשר תפוח.
תקסג תוס' שם ר"ה בשר לר"ש. מור וש"ע שם.
תקסד ראה מ"א שם.
תקסה ברייתא קבה, סעי' א. מור וש"ע פל"ב.
תקסו רש"י שם ר"ה דג. לבוש סל"ב. וראה גם מור וש"ע שם.
תקסז שלמי הנבחרים (נא, א) אות ב. מ"א סוף סקנ"ו.
תקסה ס"ה. וראה גם לעיל פ"ט.
תקסט משנה ס, א. רמב"ם פל"ו ה"ד. מור וש"ע פל"ג וסי' שא סכ"ה. לעיל שם סכ"ה. וראה שם סוף פל"ג.
תקע מ"א סקנ"ז. ממשמעות לשון רש"י שם ר"ה שאינו

תקמ נגז' קמז, א (לפי ה"ר"ף שם). ש"ע ס"ל.
תקמא תוס' שם ר"ה שמואל. ודרא"ש פב"א סי' ב. ור"ה שם (נמ, ב). ש"ע שם.
תקמב שמואל שם.
תקמג רבא שם.
תקמד מ"א סקנ"ה.
תקמה רמב"ם פל"ו ה"ז. ב"י ר"ה גרעני.
תקמו רב ששת קמג, סעי' א. ב"י שם. מ"א סוף סקנ"ג כשם הרמב"ם שם.
תקמוז רבי זכריה בן אבוקלם שם. רמב"ם שם. ב"י שם. מ"א שם.
תקמח ממשמעות עוקרא רב ששת שם. וראה רמב"ם שם. אבן העזר סי' רס.
תקמט סעיף עב. ובדלמקן סי' שלז ס"ב.
תקנ רב אשי שם. מ"א שם. ב"י שם. וראה גם לעיל קר"א סי' רמב סק"א. וראה לעיל שם ס"ב שגוב ליהודי בהו אף אם אינו מקפיד עליהם שהיו כנרף של רעי.
תקנא סוף עה. וראה גם לעיל סי' רמב ס"ב.
תקנב ברייתא קבה, סעי' א. רמב"ם פל"ו ה"ג. מור וש"ע סל"א.
תקנג רמב"ם פל"ו ה"ג. ר"ן (נא, א) ר"ה איתמה. ש"ע שם.

הלכות שבת שח

תסג

בחול בין שהוא של כתב בין שהוא של עיקרין אעפ"כ מותר למלטלו ^{תקטז} מפני שלא חששו לכך אלא לענין איסור הנצאה אבל לא לענין איסור מלטול ואם מותר לתלותו עליו בבית ובחצר נתבאר בס"י ש"ג ^{תקעב}:

עב כל דבר משונף כגון רעי וקיא וצואה בין של אדם בין של תרנגולים וכיוצא בהם אם היו בחצר שהוא דר בה ^{תקעג} דיינו חצר לפני הבית או שאצל הבית שהוא יוצא ונכנס לתוכה תדיר ושוה מקום שמקפידין עליו שלא יאז בו מינוף ^{תקעד} מותר להוציאם לאשפה או לבית הכסא אפילו בידיו ממש בלא כלי ^{תקעה} וזה הוא הנקרא בכל מקום גרף של רעי ^{תקעו} וכן אם הם במבוי במקום דריסת הרגל מותר לסלקם לצדדין ^{תקעז}.

אבל אם הם מונחים בחצר אחרת שאינו דר שם ^{תקעח} וכן אם הם בחצר שאחורי הבית ^{תקעט} שזהו מקום שאין מקפידים עליו אם יש בו מינוף אלא אם כן יושבים שם אבל כשאין יושבים שם אין מקפידין אף שנכנסים ויוצאין שם הוואל ואין נכנסין ויוצאין שם תדיר לפיכך אסור להוציאם משם אלא אם כן יושב שם ^{תקעט} ואם ידא מפני התניוק שלא ילך שמה ויתלכלך בהם מותר לכפות עליהם כלי ^{תקעפ} שהכלי ניטל אף בשביל דבר שאינו ניטל כשבט ^{תקעצ} כמו שנתבאר בס"י רע"י ^{תקפא} ואף אם הם בחצר שדרר בה אלא שהם בחלק המוקצה מהחצר לאשפה או לתרנגולין אסור להוציאם משם ^{תקפב}.

ואם גרף של רעי עומד במקום שאין מקפידים עליו כשהוא עומד כך אלא שהוא מלא ואי אפשר לפנות עליו שם מותר להוציאו ולהחזירו בדרך שיתבאר ^{תקפג} משום כבוד הבריות ^{תקפד}:

עג גרף של רעי ועביט של מי רגלים אע"פ שמותר להוציאם לאשפה לפנותם שם אסור להחזירם לבית ^{תקפה} לפי שאסורים במלטול אף כשהם ריקנים מפני שהם מאוסים ^{תקפז} כל כך עד שאינם ראויים אפילו לכסות בהם כלי ^{תקפח} ולא התירו מוקצה מחמת מיאוס אלא אם כן ראוי לכסות בו כלי ^{תקפח} כמו שנתבאר למעלה ^{תקפז} ואם צריך להחזירם כדי להזור ולפנות עליהם היום מותר להחזירם ע"י שיתן לתוכם מים ^{תקפז} המותרים במלטול דיינו שהם ראויים עדיין לבהמה אף כשהם בתוך העביט או הגרף ^{תקפז} ואע"פ שלא התירו למלטל דבר האסור במלטול ע"י שישלטל עמו דבר המותר במלטול אלא במת בלבד כמו שיתבאר בס"י ש"א ^{תקפז} מכל מקום כאן שהוא

תקטא משנה קכא, א וכתבנו בנ"מ שם ע"ב מור וש"ע שם.
תקטב ראה רש"י במשנה שם ר"ה על גבי הני.
תקטג מ"ח תשי".
תקטד כ"י מורה צדק.
תקטו סעף עג.
תקטז מ"א סק"ג.
תקטז ממוכר דשמואל ביצה לו, ב, ורש"י ד"ה נתן; מור וש"ע ס"ה.
תקטח רש"י שם.
תקטט כ"ח ד"ה א"פ. מ"א סק"ס.
תקצ ר"ן (מג, ב) ד"ה אבר.
תקצא סעף ב.
תקצב שמואל ביצה שם. מור וש"ע שם.
תקצג רש"א ביצה שם. כ"י שם. מ"א שם.
תקצד ס"ז ת"ג

תקטא רמב"ם שם והוא תוספתא פ"ה ה"ט. מור וש"ע ס"ג. וראה גם לקמן ס"י שלח ס"ג (במוכר).
תקטב סעף כג.
תקטג רמב"ם פ"ז ה"ג. ממוכר הנ"מ קכא, ב ובגירסת ה"ר"ף שם (מה, ב) ורא"ש פ"ז ס"י יא. מור וש"ע ס"ה.
תקטד ראה מ"א סק"ח.
תקטו רב אשי שם ורש"י ד"ה בנצוצות וכיזה לו, ב, מור וש"ע שם.
תקטז רמב"ם שם. וראה גם לקמן ס"י שבג ס"פ. ס"י שלח ס"ה. ס"י שלח ס"פ. ס"י תקוח ס"ו.
תקטז מ"א שם.
תקטח רמב"ם שם. ר"ף שם. מור וש"ע שם.
תקטט מ"א שם.
תקפ משמעות המ"א שם.

תסד

הלכות שבת שח

צריך לחזור ולפנות עליהם היום הקלוי **תקצז** משום כבוד הבריות **תקצו** והוא הדין אם צריך לחזור ולהוציא בהם צואה **תקצז** היום.

ויש מתירין **תקצח** להחזירם לבית ככל ענין ע"י נתינת מים לתוכם אע"פ שאינו צריך לחזור ולפנות עליהם היום ולא להוציא בהם צואה.

ויש להחמיר כסברא הראשונה ומכל מקום במקום הפסד כגון שהגנף הוא חשוב קצת ויש הפסד אם יניחנו באשפה ויגב משם יש לסמוך על סברא האחרונה **תקצט**:

עך וכל זה כשכבר סילקם מידו כשהגיע לאשפה אבל בעודן בידו מותר להחזירם **עך** לדברי הכל ככל ענין ואף בלי נתינת מים לתוכם כדן כל מוקצה שאם ישנו כבר בידו מותר למלטלו לכל מקום שירצה כמו שנתבאר למעלה **תקל** ולפי מה שנתבאר שם שמוכ להחמיר בזה גם כאן טוב ליתן לתוכם מים אף שעודן בידו:

עך אין עושין גרף של רעי לכתחלה **תקכ** והיינו שמכוי לפניו דבר שעתיד לימאס **תקכ** וא שעושה דבר שעתיד לימאס **תקכ** וסוכך ברעתו שיוציאו אה"כ כשמיאס **תקכ** שאף שהתירו להוציא הדבר המאוס מכל מקום לא יעשה לכתחלה דבר שיהיה בוראי אה"כ מאוס לפניו ויוציאו **תקכ** ומכל מקום אם עבר ועשה כן מותר להוציא אה"כ **תקכ** ואם אין ברעתו בתחלה שיוציאו אה"כ מותר לעשות כן אף לכתחלה **תקכ** ואה"כ אם נמלך להוציא הרי זה מותר:

עז במקום הפסד מותר לקבוע ישיבתו אצל גרף של רעי **תקכ** שהוא במקום שאין מקפידין עליו **תקכ** כדי שיומאס הגרף בעיניו ויוציאו משם ויסתלק ההפסד כגון אם איזה דבר נמאס ונפסד מפני הגשמים הורדים עליו **תקכ** בחצר שאינו דר שם **תקכ** יכול להכניס לשם מסתו לשכב עליה **תקכ** או להכניס שולחנו לאכול שם **תקכ** והוא הדין לשאר כלי תשמישו **תקכ** כגון ספריו ללמוד בהם וכו' וצ"ע בענין זה שזהו נקרא קביעות ישיבה **תקכ** וכשתאונן דעתו עליו מפני המיאים **תקכ** יוציאו משם למקום המשומר מפני הגשמים וכן כל כיוצא בענין זה אבל ישיבה בלבדה בלא מטה או שולחן או שאר כלי תשמישו אינה מועלת כלום מפני שאם התאונן דעתו עליו מפני המיאים אנו אומרים לו קום ולך מבאן ושב במקום אחר כיון שמתחלה לא היה יושב כאן ועכשיו נכנס דרך

תקז רבנו יוחנן תניב ד' ה"א (כפ, ד). וכן כתב מדר"י אבודק סי' תקנ"ד מותר להוציא בשם הרשב"א ביצה לוג, ב' ד"ה וכן, הובא בב"י ד"ה אע"פ. מ"א סקס"א בשם ר"ש ביצה פ"ה ס"ד.
תקצו ראה מ"א סקל"ב.
תקצז מ"א סקס"א בשם י"ש שם.
תקצח מדר"י אבותב שם (הובא ב"י שם) בשם הרא"ש ביצה פ"ה ס' א. מ"א שם מסתימת לשון הש"ע.
תקצט ראה אליה רבה סקע"ג. וראה גם לעיל סוף סכ"ב (במקום הפסד מרובה).
תק מ"א סק"ב.
תקא סקע"ג י.
תקב ביצה כא, ב. ש"ע סל"ג.
תקג רש"י שם ד"ה וכן, מור וש"ע שם.
תקד ראה רש"י ביצה לוג, ב' ד"ה וכן. מ"א סק"א.
תקה מ"א שם.
תקו רש"י ביצה כא, ב. שם.

המב"ט פכ"ה ה"ב. פכ"ז ה"ג. ש"ע שם. וראה גם לקט"ן סי' שלח ס"ט.
תרה משמעות ש"ע שם (ומ"א סקס"ב לא כתב כן). וראה גם מ"א סי' שלח סק"ב.
תרט תוס' לוג, ב' ד"ה תתי (בתרוח הא). מ"מ פכ"ה הכ"ד בשם המפרש. השגת הראב"ד שם. ש"ע סל"ג.
תרי ב"י ד"ה ומ"ש רבינו מותר ע"פ הנוסחא האמיתית בשו"ת הרא"ש כלל כב ס' ח' ונו"מ שם (וכ"ה במ"מ שלפניו). ראב"ד שם.
תריא רבה ביצה שם.
תריב מ"מ שם. השגת הראב"ד שם. ב"י שם. מ"א סק"ג.
תריג רבה שם. ב"י שם. מ"א שם
תריד ב"י שם. מ"א שם.
תריטו שו"ת הרא"ש שם.
תריטז ראה גם לקט"ן סי' תרל"ט סוף ס"ה.
תריז ב"י ד"ה ומ"ש כ"י.

הלכות שבת שח

תסה

עראיתיה משא"כ כשקבע כאן דירתו ע"י מטה או שולחן או שאר כלי תשמישו אין מטריחים אותו לעקור דירתו מכאן אלא מוציאין את הגרף מלפניו:

עץ מכניס אדם מלא קופתו עפר תרי"ט מבעוד יום תרי"ט ומערה אותו בביתו לארץ תרי"ט ומותר לעשות בו כל צרכיו בשבת כגון ליטול ממנו לבסות רוק או צואה וכיוצא בה תרי"ט והוא שיהיה לו קרן וזית תרי"ט שאז ניכר הדבר שהוא מוכן ועומד לכך תרי"ט אבל אם עירה אותו באמצע ביתו למדרס גלים הרי הוא בטל לגבי עפר קרקע הבית ומוקצה הוא ואסור לטלטלו תרי"ט לפיכך פירות המזוניים כחול מותר ליטלם משם בשבת שאין אותו העפר מוקצה תרי"ט שהרי הכינו לכך מתלה תרי"ט ויהיה לו כלי או קרן וזית ובלבד שיהא העפר תיחוח כל כך בענין שאין בו משום עשיית גומא כמו שיתבאר בס' תצ"ח תרי"ט:

עץ אסור לטלטל בהמה או חיה או עוף תרי"ט מפני שאינן ראוים בשבת כשהם חיים תרי"ט ואפילו עוף שראוי לצחק בו תינוק כשבוכה אסור לטלטלו תרי"ט ואעפ"כ מותר לבפות את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו בו תרי"ט שבהכי נטל אף לעורך דבר שאינו נטל בשבת תרי"ט ואע"פ שבעוד שהאפרוחים על הסל אסור לטלטל את הסל מפני האפרוחים שעלו תרי"ט אעפ"כ אין כאן ביטול כלי מהוכנו תרי"ט אפילו לפי שעה הואיל ובידו להפריח האפרוחים מהסל מיד תרי"ט שעלו או שירדו עליו או שלא יעמוד עליו אפילו רגע ולאחר שירדו מעליו מותר לטלטלו ואם היו האפרוחים על הסל כל משך בין השמשות תרי"ט אסור לטלטלו כל היום כולו אף לאחר שירדו שמתוך שהוקצה תרי"ט ונעשה בסיס לאיסור תרי"ט בבין השמשות הוקצה לכל היום כולו תרי"ט:

ע"פ כל בהמה חיה ועוף מדרגן אותם ברשות היחיד תרי"ט היינו שאוחז בצוארן ובצדדן ומסיען ומנענע וגליהן שילכו תרי"ט ובלבד שלא יגיבם בענין שיעקרו גליהם מן הארץ שמוקצים הם ואסורים בטלטול תרי"ט ואע"פ שכל מוקצה כשם שאסור לטלטל כולו כך אסור לטלטל מקצתו תרי"ט אעפ"כ התירו לו לדרות אותם משום צער בעלי החיים תרי"ט אם הבעלי חיים צריכים לכך תרי"ט אבל אם אינם צריכים לכך אסור

תרל"ד נמרא נג, א. ש"ע ס"ל"ב.
תרל"ה ראה לעיל סי' רס"ה ס"ג וש"נ.
תרל"ו תוס' שם סו"ה בערוך (הא'). וראה גם לעיל סי' רס"ה ס"ג. סי' רס"ו ק"א סק"א. וראה ב"י סי' ש"ד ה"ה כל דברי מ"א סי' רס"ב סק"ה.
תרל"ז נמרא נג, א. ובדלקתן סי' ש"ו וש"נ.
תרל"ח רבי אבדו שם. ב"י שם. מ"א סק"ו.
תרל"ט מרדכי' על התוס' שם. וראה גם תוס' סו"ה בערוך (הב').
תרמ וראה גם לקמן סי' שט"ו.
תרמ"א משנה קכ"ג, ב ובריתא שם. מור וש"ע סי' נ"ג.
תרמ"ב רש"י שם ר"ה מדרין.
תרמ"ג ברייתא שם ורש"י ר"ה אין עוקרין מור וש"ע שם. וראה לעיל סי' שה סב"ג, שם יחד שלא ישען עצמו עליה, שאין משתמש בבעלי חיים כל עיקר.
תרמ"ד ראה גם לעיל סי' ה"ד.
תרמ"ה ר"ן ר"ן (ג, ב) ד"ה ומהו. ב"י ר"ה ומ"ש ובלבד. מ"ו סק"ג. מ"א סק"ח.
תרמ"ו ר"ן שם. ש"ע שם.

תרי"ח ב"י ר"ה ומ"ש ור"בנו מותר. וראה גם רש"י ביעה כא, ב ר"ה וכו'.
תרי"ט רב ירמיה ג. א. מור ש"ע ס"ל"ח.
תרכ מור ש"ע שם.
תרכ"א רש"י שם ר"ה מכניס.
תרכ"ב רש"י שם. ש"ע שם.
תרכ"ג מר זוטרא שם. מור וש"ע שם.
תרכ"ד רש"י שם ר"ה וראה. מור שם. וראה לקמן סי' תצ"ח סב"ג.
תרכ"ה רש"י שם. מור וש"ע שם.
תרכ"ו ב"י מוס"י שיא בשם שכלי הלקט סי' קכ. רמ"א סל"ח.
תרכ"ז לבוש סל"ח.
תרכ"ח סב"ג וש"נ.
תרכ"ט ברייתא נג, א וקכ"ה. ב. ש"ע ס"ל"ב.
תרל מ"ו פכ"ה ה"כ"ה. לבוש סל"ב.
תרל"א תוס' מ"ה, ב ר"ה הכא.
תרל"ב משנה קכ"ג, ב. מור וש"ע שם.
תרל"ג רש"י שם ר"ה כופין. וראה גם לעיל סוף ע"ב. סי' רע"ג ס"ח.

תסו

הלכות שבת שח

אפילו לדרות אותם תרמס ותרגנולת אסור אפילו לדרות אותה תרמס אפילו היא צריכה לך מפני שהיא מגבתה עצמה כשמדרים אותה וגמצא זה מטלמלת תרמס את כולה וזה לא התירו משום צער בעלי חיים חיי אבל מותר לדרות אותה מאחוריה בידים כדי שתכנס ללול תרמס אם ברחו ממנו תרמס:

פ וכל זה לדרות ברשות היחיד אבל ברה"ר אסור לדרות תרמס שום בהמה חיה ועוף תרמס גורה שמא יגביהם ויוליכם ויתחייב תרמס משום מעביר ד' אמות ברשות הרבים ולא אמרו החי נושא את עצמו אלא כאדם אבל לא כבהמה חיה ועוף תרמס וכרמלית דינו כרשות הרבים לענין זה תרמס ולדחות אותם מאחריהם אם ברחו מותר אפילו ברשות הרבים תרמס:

פא האשה מרדה את בנה תרמס אפילו ברשות הרבים תרמס שאין לגזור שמא תגביהנו ותוליכנו ארבע אמות ברשות הרבים שאף אם תעשה כן לא תעבור על דבר של תורה אלא על דבר של דברי סופרים שהחי נושא את עצמו תרמס וכלכר שלא תגדרהו אלא יהא מגביה רגלו האחת ויניח השנייה על הארץ תרמס וישען עליה עד שיהווה ויניח רגלו שהגביה שנמצא לעולם הוא נשען על רגלו האחת תרמס אבל כשהיא גוררת שתי רגליה הרי זה כנושאא תרמס ואסור אפילו בכרמלית תרמס ואם הוא קמץ כל כך שצריך לגרור ב' רגליו ונשאנו ברשות הרבים חייבת שבקמץ כזה אין אומרים החי נושא את עצמו תרמס וכן הנושא את הכפופת תרמס או את החולה תרמס שאינו יכול ללך כלל תרמס חייב מפני שאינו נושאין את עצמן כלל תרמס ואף אם הוא גרול כל כך שיכול ללך ברגליו לבדו אסור לישא אותו אפילו בכרמלית תרמס שלא אמרו החי נושא את עצמו אלא לפמור מחטאת אבל עכ"פ אסור מדברי סופרים משום שבות תרמס ובכרמלית הוא שבות רשות וצריך להזהיר לרבים שטועים בזה:

פב כלי שנתרועע לא יתלוש ממנה חרס לכסות בו או לסמך בו תרמס מפני שהוא כמתקן כלי תרמס שכל דבר שמתקנו בשבת להשתמש בו איזה תשמיש יש בו משום תיקון כלי כמו שיתבאר בסיומן ש"מ תרמס:

תרמז ר"ן שם. ב"י שם. פ"ז שם. מ"א שם.

תרמח בבביתא שם. מור ושילע שם.

תרמט אביי שם ורש"י ד"ה דמקפאי. שילע שם.

תרנ וראה לעיל ס' שה סכ"ז.

תרנא וראה לקמן ס' שמו מוף סכ"ד לענין איסור צידה.

תרנב במשנה שם ורש"י ד"ה דהוין ד"ה דריווי. מור ושילע שם.

תרנג ברייתא שם. מור. כ"י ד"ה ונ"ש ודוקא. מ"א מקמ"ו.

תרנד כ"י שם משמענות הרבנ"ם פ"ה ר"ל ודמור, וכ"כ תוספות י"ט שכן עיקר הגירסא במשנה דוקנית (שאין גורפים במשנה "בדל"ר).

תרנה רש"י שם ד"ה דמקפאי. ב"י שם. מ"א שם.

תרנו רש"י שם וסבכנן דג. א. רבנ"ם פ"ה דמ"ו. מ"א שם.

תרנז מור שם. גרסת הלבוש ס"ב.

תרנח כ"ה מוף דמינן. אלי' ונמא מקפ"א.

תרנט משנה קבה. ב. מור ושילע סמ"א.

תרס בבביתא שם. מור ושילע שם.

תרסא רש"י שם גם לרבנן שם דג. א. כ"י ד"ה ונ"ש וכלכר. לבשת שם. מ"א מקיע.

תרסב רבי יהודה במשנה קבה. ב. וראה ב"י שם שוהו

גם לרבנן. מור ושילע שם.

תרסג מור ושילע שם.

תרסד רש"י שם ד"ה אבל. ר"ן שם (א, ט) ד"ה כופין. מ"א מקע"א.

תרסה מ"א שם.

תרסו מ"א שם ממוס' דג. א ד"ה אבל. תוס' י"ט פ"ה מ"ב, ואלה רבה ספ"ה, ברעת הר"ן שם.

תרסז נמ' שם. רבנ"ם פ"ה דמ"ו. מ"א מקיע.

תרסה יומא מ, ב. רבנ"ם שם. מ"א שם.

תרסט משמענות דמ"ו שם. וכ"ה ברבנ"ם הל' עבודת יח"כ פ"ה ד"ה. וראה גם תוס' קל, א ד"ה רבי.

וראה פסקי אדה"ו ע' 198.

תרע רש"י שם ד"ה חולה.

תרעא מ"א מקע"א.

תרעב רש"י עירובין קג, א ד"ה דומיא. יומא מ, ב ד"ה כמאן. רבינו ירוחם נ"א ח"א (ג, ג). הובא בב"י שם.

תרעג בביתא קבר, קע"ב רבנ"ם פכ"ז ד"ה. שילע סמ"ד.

תרעד רש"י שם ד"ה לא אפסות.

תרעה ס"ו. וראה גם לעיל מוף סכ"ח. לקמן ס' שיר ס"א וסמ"ו.

הלכות שבת שח

תסז

פג אסור לשחוק בכדור בשבת וי"מ מותרו לפי שאסור למלטלו מפני שאין תורת כלי עליו חרס ויש מתירי'ם תועה למלטלו ולשחוק בו ברה"י¹ וחרס ונהגו מקום להקל חרס ולא מיהו בידם הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

פד אסור לשאת תחת אציליו רע התולעים שעושים המשי מפני שאסור בטלטול² שהרי אינו ראוי לכלום³ ועוד שמוילד בחומה⁴:

פה יש אוסרים⁵ למלטל בגד שעמנו של ישראל אפילו לצורך גופו ומקומו⁶ מפני שאינו ראוי לכלום⁷ לא להתלבש בו ולא להציעו תחתיו אם אינו בגד קשה ע"ד שנתבאר כו"ד ס' ש"א חרס⁸ ויש מתירי'ם חרס⁹ לצורך גופו או מקומו¹⁰ מפני שכל מקום יש תורת כלי עליו¹¹ אלא שמלאכתו לאיסור והעיקר כסבירא הראשונה¹² מפני שאין תורת כלי מועיל אלא לכלי שמלאכתו לאיסור בשבת בלבד אבל בחול מלאכתו היתר שאף אם בשבת אינו ראוי כלל לשום תשמיש מותר למלטלו הואיל ויש עליו תורת כלי דהיינו שראוי הוא למלאכתו בחול כגון נר שמדליקין בו נפט שבשבת אינו ראוי לכלום ומותר למלטלו מפני שיש עליו תורת כלי כמו שנתבאר למעלה¹³ אבל אם גם בחול אינו ראוי למלאכה כגון בגד שעמנו שאסור להתלבש בו גם בחול אין עליו תורת כלי ומלבש כלל שאף שראוי להשתמש בו תשמיש אחר כגון לכסות בו כלים או להאחיל בו למעלה מראשו וכיוצא בתשמישים אלו שאין בהגדר מיוחד להם ולא נעשה כשכיל כך אינו מורידין עליו תורת כלי אלא אם כן ייחדו לכך שכל צורות ואבנים שהם ראויים לכיסוי כלים ואעפ"כ אין עליהם תורת כלי על ידי כך אלא אם כן ייחדם לכך כמו שנתבאר למעלה¹⁴ ואין מועיל כלל להבגד מה שיש עליו צורת ותואר מלבש כיון שאסור ללבשו כמו שאין מועיל למאכל האסור באכילה¹⁵ בשבת החריו בטלטול מפני שיש עליו תואר אוכל ותורת אוכל עדיף מתורת כלי¹⁶:

פז מותר למלטל מניפה כדי להבריה בה החובבים¹⁷ מפני שכלי הוא רק שיוהר שלא יהרנו וזכוב¹⁸:

פח מכבדות שמכבדין בהן הקרקע הרי הן ככלי שמלאכתו היתר¹⁹ לדברי המתירין

אור ורע ח"ב הל' שבת ס' נג. דעה הא' בשו"ע סמ"ג.
תרמא מ"א סקע"ד בשם אגודה בינה ס' יח.
תרמב ראה ביצה ד', ב.
תרמג ס' יח בשו"ע"ר לא הניע לדינו, וראה שו"ע שם סוף א"ב ובגמ"כ. וראה לקמן ס' תקנא ס"ב.
תרמח מרדכי שם ואור ורע בשם רבינו שמוחה. דעה ה"ב בשו"ע סמ"ג.
תרמט י"ש מופ"ק רביעה. הובא במ"א שם.
תרצ רבינו שמוחה שם, ב"י שם.
תרצא אליה זמא סקע"ד.
תרצב ס"ב וש"נ.
תרצג סוף ס"ה ובס"ג.
תרצד ראה לעיל ס"ט.
תרצה ראה מ"מ ועיונים.
תרצו כל בו ס' לא (לד, ב) בשם מהר"מ (תשב"ץ ס' נג) שו"ע סמ"ה.
תרצז כל בו שם. ב"י ר"ה כתוב בכל בו.
תרצח רמב"ם פכ"ז ח"ב. שו"ע סמ"א.

תרעו אגור ס' תקבא בשם שבלי הלקט ס' קבא. ב"י ר"ה כתב כאגור מירושלמי פרק בתרא דתענית ה"ה. מ"ר אינה ב' ד. שו"ע סמ"ה. וראה ברי השלחן ס' ק סקע"ג.
תרעז ראה אגור ושבלי הלקט שם. לבש סמ"ה. מ"א סקע"ב.
תרעח תוס' ביצה יב, א סו"ה ה"ג. ב"י שם. רמ"א שם. מ"א סקע"ג.
תרעט ראה אנ"ק ח"ג ע' כרכה שכנ"ל הירוסא הנכונה, כלומר: ברשות הדיור. וכן דעה ברפוס זימטור ה"ה. ובקושה הנה: בשבת ברה"י ובי"ח אפילו ברה"י (וכן הנה במ' דק"ן ע' 49). וראה אנ"ק שם.
תרפ רמ"א שם. מ"א שם בשם יש"ש.
תרפא שו"ת הרשב"א ח"ד ס' עד. שו"ע סמ"ג. וראה לעיל ס' רעו ס"ט.
תרפב ראה לבש סמ"ג.
תרפג רשב"א שם. שו"ע שם.
תרפד רבינו ירוחם בח"ג נ"ב פד, ב בשם מהר"מ (תשב"ץ ס' נג). מרדכי ביצה רמז תרסו בשם

הלכות שבת שחישט

לכבד בהן בשבת קרקע המרוצף תרצט כמו שיתבאר בס'י של"ח תש ואף שמכבדין בהן ג"כ קרקע שאינו מרוצף בחול מכל מקום הרי הן ככלי שמלאכתו לאיסור ולהחזיר שמוחזר למלטלו ככלי שמלאכתו להיתר תשכ"א כמו שנתבאר למעלה תשכ"ב אבל לדברי האוסרים לכבד בשבת אף קרקע המרוצף תש"ט אסור למלטלן כי אם לצורך גופן או מקומן ככלי שמלאכתו לאיסור תש"ט.

כלי שחיונים בו הכובבים אם מותר להפכו ולמלטלו להביט בו נתבאר בס'י ש"ז תש"ח:

פח מה שמורה על השעות בין שהוא של חול בין של מין אחר כגון שרואין בצל תש"ח נתפשט המנהג לאסור במלטול תש"ט כי אם לצורך גופו דהיינו שצריך להשתמש בגופו איזה תשמיש המותר או לצורך מקומו ככלי שמלאכתו לאיסור לפי שנעשה למדידת הזמן או הצל ויש לרמותה למדידה האסורה בשבת תש"ט ואין להתירה מפני שהיא מדידה של מצוה שהוא לומר ע"י כלי זה שלא התירו מדידה של מצוה אלא כשהמדידה בעצמה יש בה מצוה כגון למדוד המקוה וכיוצא בה תש"ט אבל כאן המדידה בעצמה אין בה שום ענין מצוה ואי משום שלומד על ידה אך יתלה לימדו בדבר האסור ויחיה מותר על ידי כך תש"ט זהו מעם המנהג אבל מן הרין אין איסור ברור בדבר ולא היתר ברור תש"א:

פמ אפילו דבר הראוי בשבת אם הוא גרוע בעיני העשירים ואין דרכם להשתמש בו מחמת עשרם נעשה דבר זה מוקצה גמור להם ונאסר להם במלטול אף שהוא של עניים אלא העשירים שבבית העניים מותרים למלטלו כמו העניים עצמם תש"ב ואם דבר זה הוא של עשיר אסור במלטול אף לכל העניים שבעולם שמתוך שהוקצה לבעליו הוקצה לכל העולם תש"ב כמה דברים אמורים בדבר שאינו ראוי לבעליו מחמת גריעותו בעיני בעליו אבל דבר שאינו ראוי לבעליו מחמת שהוא אסור להם תש"ד כגון יין לנזיר לא נעשה מוקצה בשביל כך הואיל והוא מותר לאחרים ולפיכך אף הניזיר עצמו מותר למלטלו תש"ט:

ישלמ מלטול ע"י דבר אחר אם מותר בשבת וכו' י"א מעיפים:

א נוטל אדם את כנ"א ברשות היחיד^ב והאבן בידו ואינו חשוב כמלטול את האבן בידו^ג והוא שאי אפשר בענין אחר כגון שיש לבנו געגועין עליו שם לא ימלטו

<p>תשיב מ"ז מקב"ה ומ"א סקע"ט מתום קבו, ב ד"ה כיון. וראה גם לעיל סמ"א.</p> <p>תשיג ר"ן (כא, א) ד"ה והא, מרא דרב רונטוס ואב"י מן, א. ש"ע סמ"ב, מ"ז שם. מ"א שם. וראה גם לעיל סק"ל ל; נא.</p> <p>תשיד תוס' שם. מ"א שם.</p> <p>תשטו מ"א שם שבי"ח משמעות תוס' שם ובדף מו, ב ד"ה מי יצטר דמחדיק (דא).</p> <p>סימן שט</p> <p>א משנה קטא, ב. מור וש"ע ס"א.</p> <p>ב רש"י שם ד"ה והאבן, ש"ת הרא"ש כלל כב ס"ה ה הרהר ה"ב.</p> <p>ג רש"י שם ובד"ה והאבן (ה"ב). ש"ע שם.</p> <p>ד רבי רבי נאי בנמ"ז שם. מור וש"ע שם. וראה הל' ת"ת לרבנו פ"א ק"א סק"א קרוב לסופו (בכ"ן שש).</p>	<p>תרצט רמב"ם שם ובפכ"א ה"ג.</p> <p>תש ס"ב וש"ג.</p> <p>תשא שלשי הנבורים (מה, א) אית ג. וראה גם מ"מ שם.</p> <p>תשב סקע"ב בא.</p> <p>תשג ראה לקמן שם סוף ס"ב וש"ג.</p> <p>תשד מ"י ד"ה כתב הרמב"ם, שלשי הנבורים שם. ש"ש הובא במ"א סקע"ה.</p> <p>תשה סקע"ל לא.</p> <p>תשו תשובת מהר"ל סי' ר. ש"ע סמ"א ומ"א סקע"ו.</p> <p>תשז מהר"ל שם. רמ"א מ"א.</p> <p>תשא כדלעיל סי' שו סי"ח וש"ג.</p> <p>תשט כדלעיל שם.</p> <p>תשז מהר"ל שם. מ"א שם.</p> <p>תשיא מהר"ל שם. ש"ע שם. וראה ע"ז לקמן סי' שיד מ"ד.</p>
---	--